

**UNIVERZA V LJUBLJANI
BIOTEHNIŠKA FAKULTETA
ODDELEK ZA GOZDARSTVO IN OBNOVLJIVE GOZDNE VIRE**

Blaž AMBROŽIČ

**PROBLEMATIKA IZDELAVE NAČRTA ZA GOZDNO
POSEST NA PRIMERU KRALOVE GOZDNE POSESTI
V BLEJSKEM GOZDNOGOSPODARSKEM OBMOČJU**

DIPLOMSKO DELO

Visokošolski strokovni študij

Ljubljana, 2005

UNIVERZA V LJUBLJANI
BIOTEHNIŠKA FAKULTETA
ODDELEK ZA GOZDARSTVO IN OBNOVLJIVE GOZDNE VIRE

Blaž AMBROŽIČ

**PROBLEMATIKA IZDELAVE NAČRTA ZA GOZDNO
POSEST NA PRIMERU KRALOVE GOZDNE POSESTI V
BLEJSKEM GOZDNOGOSPODARSKEM OBMOČJU**

DIPLOMSKO DELO
Visokošolski strokovni študij

**THE PROBLEMS OF MAKING A PLAN FOR THE
FORESTRY ESTATE ON THE CASE OF KRAL FOREST
ESTATE IN BLED FORESTRYECONOMIC REGION**

GRADUATION THESIS
Higher professional work

Ljubljana, 2005

Diplomsko delo je zaključek visokošolskega strokovnega študija gozdarstva.

Opravljen je bilo v sodelovanju z Zavodom za gozdove Slovenije, Območna enota Bled ter Krajevnih enot Pokljuke, Radovljice in Bohinja.

Študijska komisija Oddelka gozdarstvo in obnovljive gozdne vire je za mentorja diplomskega dela imenovala prof. dr. Andreja Bončino, za recenzenta pa prof. dr. Iztoka Winklerja.

Komisija za oceno in zagovor:

Predsednik: dr. Jurij Diaci, univ.dipl.inž.gozd.

Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire

Član: dr. Andrej Bončina, univ.dipl.inž.gozd.

Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire

Član: dr. Iztok Winkler, univ.dipl.inž.gozd.

Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire

Datum zagovora:

Naloga je rezultat lastnega raziskovalnega dela

Blaž Ambrožič

KLJUČNA DOKUMENTACIJSKA INFORMACIJA

ŠD	Dn
DK	GDK 628:(497.12*02)(043.2)
KG	posestni načrti/gozdna posest/posestniki/gozdovi
AV	AMBROŽIČ, Blaž
SA	BONČINA, Andrej (mentor)
KZ	SI-1000 Ljubljana, Večna pot 83
ZA	Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire
LI	2005
IN	PROBLEMATIKA IZDELAVE NAČRTA ZA GOZDNO POSEST NA PRIMERU KRALOVE GOZDNE POSESTI V BLEJSKEM GOZDNOGOSPODARSKEM OBMOČJU
TD	Diplomsko delo (Visokošolski strokovni študij)
OP	XI, 58 str., 9 pregl., 25 sl., 1 pril., 18 vir.
IJ	sl
JJ	sl/en
AI	Načrt za gozdno posest je pripomoček, ki lastniku podrobno predstavi njegovo posest, stanje in ukrepe za doseganje zastavljenih ciljev. V nalogi smo s pomočjo ankete analizirali poznavanje pojma posestni načrt, zanimanje lastnikov za izdelavo načrta, ter ugotovili pripravljenost lastnikov za pokritje dela stroškov izdelave načrta. V drugem delu pa smo predstavili sestavne dele posestnega načrta na primeru Kralove posesti. Pokazalo se je, da so v gojitvenih načrtih sicer zapisani ukrepi in cilji, vendar posestnik z njimi ni bil seznanjen. V primeru sorazmerno velike a prostorsko razdrobljene gozdne posesti je izdelava otežena. Vsebino posestnega načrta je treba prilagajati potrebam lastnikov. Posestni načrt izboljša sodelovanje med lastnikom in revirnim gozdarjem, in prispeva k večji realizaciji načrtovanih ukrepov.

KEY WORDS DOCUMENTATION

DN Dn

DC FDC 628:(497.12*02)(043.2)

CX estate plan/forest estate/owner/forest

AU AMBROŽIČ, Blaž

AA BONČINA, Andrej (supervisor)

PP SI-1000 Ljubljana, Večna pot 83

PB University of Ljubljana, Biotechnical Faculty, Department of Forestry and Renewable Forest Resources

PY 2005

TI THE PROBLEMS OF MAKING A PLAN FOR THE FORESTRY ESTATE ON THE CASE OF KRAL FOREST ESTATE IN BLED FORESTRYECONOMIC REGION

DT Graduation thesis (higher professional work)

NO XI, 58 p., 9 tab., 25 fig., 1 ann., 18 ref.

LA sl

AL sl/en

AB A plan for a forestry estate is a resource that gives its owner an introduction to their estate, and an insight into its status and measures to achieve the set goal. In the assignment the knowledge of a term 'estate plan', the interest of estate owners for the making of this plan was estimated and we establish their willingness to cover some of the expenses for making the plan. In the second part we introduce the parts compositing an estate plan in the case of The Kral estate. In this instance it was determined that measures and goals were incorporated in nourish plans, but the owner has not been familiarized with them. In that case of proportionate big, but scattered wooded estate is a workmanship of an estate plan encumbered. The contence of a forestry estate plan had to be adapted by owner's requests. An estate plan improves the collaboration of estate owner and the local forester and improves the realization of the planning measures greatly.

KAZALO VSEBINE

	str.
Ključna dokumentacijska informacija (KDI)	III
Key words documentation (KWD)	IV
Kazalo vsebine	V
Kazalo preglednic	VIII
Kazalo slik	IX
Kazalo prilog	XI

1	UVOD IN OPREDELITEV PROBLEMA	1
2	DOSEDANJA RAZISKOVANJA	3
3	NAČRT ZA GOZDNO POSEST – OPREDELITEV POJMA	5
4	NAMEN RAZISKAVE	6
5	METODE DELA	6
6	OPIS OBJEKTOV	8
6.1	OPIS BLEJSKEGA GOZDNOGOSPODARSKEGA OBMOČJA	8
6.2	OPIS KRALOVE POSESTI	10
7	REZULTATI	11
7.1	ZNAČILNOSTI GOZDNIH POSESTNIKOV V BLEJSKEM OBMOČJU IN NJIHOVO ZANIMANJE ZA POSESTNI NAČRT	11
7.1.1	Velikostna struktura zasebne gozdne posesti	11
7.1.2	Starostna struktura posestnikov	12
7.1.3	Izobrazbena struktura posestnikov	13
7.1.4	Tip posesti v odvisnosti od socialno ekonomske kategorije	14
7.1.5	Poznavanje mej svoje gozdne posesti	16
7.1.6	Nakup gozda in prodaja gozda	17
7.1.7	Sodelovanje lastnikov z Zavodom za gozdove	18
7.1.8	Količina poseka	20
7.1.9	Posestni načrt	21
7.1.9.1	Poznavanje pojma posestni načrt	21
7.1.9.2	Presoja koristnosti posestnega načrta	23
7.1.9.3	Pripravljenost za plačilo dela stroškov za izdelavo posestnega načrta	25
7.1.9.4	Izobrazba lastnikov in poznavanje pojma posestni načrt	28

7.2	PRESOJA VSEBINA NAČRTA ZA GOZDNO POSEST, TER GOZDARSKIH PODLAG ZA NJEGOVO IZDELAVO NA PRIMERU KRALOVE POSESTI	29
7.2.1	Kratek oris družbeno ekonomskega statusa posestnika	30
7.2.2	Seznam gozdnih parcel	31
7.2.3	Relief, nagibi	33
7.2.4	Opremljenost s prometnicami, rangiranje po potencialnih načinih pravila	34
7.2.5	Sestojna inventura	36
7.2.6	Oblikovanje negovalnih enot in vizija dolgoročnega gospodarjenja s posestjo	39
7.2.7	Ekonomska presoja gospodarjenja z gozdno posestjo	44
7.2.8	Spremljava izvedbe načrtovanih del	45
8	RAZPRAVA IN ZAKLJUČKI	46
9	POVZETEK	48
10	VIRI	50
11	PRILOGE	53

KAZALO PREGLEDNIC

Preglednica 1: Oznaka gozdarskega načrtovanja v Sloveniji (Bončina, 2004)	1
Preglednica 2: Velikostna struktura zasebne gozdne posesti v GGO Bled	11
Preglednica 3: Predstavitev najpomembnejših podatkov za oris družbeno ekonomskega statusa posestnika	30
Preglednica 4: Seznam parcel	32
Preglednica 5: Legenda sestojnih tipov	37
Preglednica 6: Pregled tipov sestojev in njihovih površin za Kralovo posest	38
Preglednica 7: Osnovni del podrobnega načrta (Podrobni načrt revirja Desni breg Save -75 b)	41
Preglednica 8: Posebni del podrobnega načrta (Podrobni načrt revirja Desni breg Save -75 b)	42
Preglednica 9: Pregled površin sestojev po sestojnih tipih	43

KAZALO SLIK

Slika 1: Starostna struktura lastnikov zasebnih gozdov (ZGS OE Bled, 2004)	12
Slika 2: Tip posesti in izobrazbena struktura (ZGS OE Bled, 2004)	13
Slika 3: Tip posesti in umeščenost v socialno-ekonomsko kategorijo posesti. (ZGS OE Bled, 2004)	14
Slika 4: Tip posesti in ekonomska odvisnost posestnikov od gozda (ZGS OE Bled, 2004)	15
Slika 5: Tip posesti in poznavanje mej (ZGS OE Bled, 2004)	16
Slika 6: Promet z gozdom glede na velikost posesti (ZGS OE Bled, 2004)	17
Slika 7: Zadovoljstvo s sodelovanjem z gozdarji glede na tip posesti (ZGS OE Bled, 2004)	18
Slika 8: Vedenje lastnikov o subvencioniranju negovalnih in varstvenih del v višini od 5000 do 16000 sit/dan, glede na velikost posesti (ZGS OE Bled, 2004)	19
Slika 9: Udeležba lastnikov na javne razgrnitve gozdnogospodarskega načrta za gospodarsko enoto, , glede na velikost posesti (ZGS OE Bled, 2004)	19
Slika 10: Izvajanje sečnje v obdobju desetih letglede na velikost posesti (ZGS OE Bled, 2004)	20
Slika 11: Poznavanje pojma posestni načrt med lastniki gozdov glede na velikost posesti (ZGS OE Bled, 2004)	22
Slika 12: Mnenje o koristnosti posestnega načrta glede na ekonomsko odvisnost od gozda (ZGS OE Bled, 2004)	23
Slika 13: Poznavanje pojma posestni načrt glede na socialno-ekonomski tip gospodinjstva (ZGS OE Bled, 2004)	24
Slika 14: Pripravljenost plačila dela stroškov za izdelavo posestnega načrta glede na velikost posesti (ZGS OE Bled, 2004)	25
Slika 15: Poznavanje Zavoda za gozdove Slovenije glede na velikost posesti (ZGS OE Bled, 2004)	26
Slika 16: Poznavanje svojega revirnega gozdarja glede na velikost posesti (ZGS OE Bled, 2004)	27
Slika 17: Poznavanje mesta sedeža (pisarne) revirnega gozdarja glede na velikost posesti (ZGS OE Bled, 2004)	27

Slika 18: Poznavanje pojma posestni načrt glede na izobrazbo lastnikov (ZGS OE Bled, 2004)	28
Slika 19: Grafična predstavitev položaja parcel v revirju Desni breg Save	32
Slika 20: Grafična predstavitev parcel v revirje Zgornja dolina	32
Slika 21: Predstavitev parcel na temeljni topografski karti	33
Slika 22: Tehnološka karta z vrisanimi vlakami in gozdnimi cestami	35
Slika 23: Sestojni tipi	
.....	366
Slika 24: Negovalne enote	39
Slika 25: Orto-foto posnetek	40

KAZALO PRILOG

Priloga A

533

1. UVOD IN OPREDELITEV PROBLEMA

Od skupne površine gozdov v Sloveniji je sedaj 68 % v zasebni lasti. V državni lasti pa je 31% gozdov. Povprečna velikost zasebne posesti pa znaša 2,6 ha in je v povprečju v treh prostorsko ločenih delih (Zavod za gozdove Slovenije 2005). Lastništvo gozdov se spreminja, ker še poteka denacionalizacija. Po oceni je sedaj v Sloveniji okrog 300000 zasebnih lastnikov gozdov. Pričakujemo, da se bo delež zasebnih gozdov še povečal do predvidoma 80 % površine vseh gozdov. Ne glede na lastništvo pa se za vse gozdove izdelujejo gozdnogospodarske in gozdnogojitvene načrte (Preglednica 1). Gozdni posestniki lahko sodelujejo pri sprejemanju gozdnogospodarskih načrtov in pri izdelavi gozdnogojitvenih načrtov. Pravilnik o gozdnogospodarskih in gozdnogojitvenih načrtih (1998) določa vsebino in način izdelave splošnega dela gozdnogospodarskih načrtov, vsebino in način izdelave gozdnogojitvenih načrtov, roke in podrobnejši postopek sprejemanja gozdnogospodarskih načrtov, ter način spremljanja izvajanja gozdnogospodarskih načrtov.

Preglednica 1: Oznaka gozdarskega načrtovanja v Sloveniji. (Povzeto po Bončina, 2004)

ZNAČILNOSTI / KRITERIJI	OBMOČNI NAČRTI	NAČRTI ZA GOSPODARSKO ENOTO	GOZDNOGOJITVENI NAČRTI
KOMPLEKSNOST	Strateški	Taktični	Operativni
ČASOVNA DIMENZIJA	Dolgoročni Srednjeročni	Srednjeročni	Srednjeročni Kratkoročni
HIERARHIJA	Nadrejeni	Podrejeni Nadrejeni	Podrejeni
STOPNJA PODROBNOSTI	Okvirni	Okvirni Podrobni	Podrobni

Pri vsem tem pa je pomembna vloga lastnikov, oziroma njihova participacija pri izdelavi le-teh. V analizi stanja gospodarjenja z zasebnimi gozdovi (Beguš, 2005) je avtor izpostavil naslednje ugotovitve:

- Zaradi razdrobljenosti posesti večina lastnikov ne dosega zadostnega zaslužka iz gozda in zato od njega ne more živeti. Poljedelstvo ali zaposlitev predstavlja njihov glavni vir preživljanja (gozd se šteje danes večinoma kot rezerva).
- Glavni problem, s katerim se lastniki gozdov soočajo, je škoda, ki jo povzroča divjad.
- Lastniki gozdov so v glavnem zadovoljni z uslugami, ki jih nudi Zavod za gozdove Slovenije (ZGS), čeprav ne sodelujejo pri izdelavi gozdnogojitvenih načrtov, niti ne prejmejo kopije. Poudariti je potrebno, da večina lastnikov, razen velikih, niti ne pozna njihove vsebine. Subvencije za gojitvene aktivnosti in vzdrževanje gozdnih cest so dobro sprejete.
- Izobraževalni tečaji, ki jih organizira ZGS, so cenjeni in se jim zdijo koristni.
- Prodaja lesnih sortimentov še poteka individualno, letni posek dosega samo 50% razpoložljivega prirastka. Lastniki gozdov so v manjšem številu organizirani v kmetijskih zadrugah in/ali v strojnih krožkih. So primeri združenja lastnikov gozdov, ki imajo od takšne organizacije koristnosti, vendar pa je zanimanje zanjo predvsem odvisna od lokacije posesti, stopnje informiranosti in karakteristik lastnine.

Iz teh ugotovitev raziskave je razvidna problematika gospodarjenja z zasebnimi gozdovi: nizka stopnja izvajanja ukrepov, slabo sodelovanje z načrtovalci in revirnimi gozdarji, nizka uporabnost načrtov za lastnike. Zato je treba poiskati oblike načrtovanja, ki bodo bolj primerne za lastnike gozdov. Ena od možnosti je načrt za gozdno posest. Pri tem pa se zastavlja veliko vprašanj, na primer kako vključiti takšen načrt v zasnovo gozdarskega načrtovanja, za katere lastnike izdelovati načrt, kaj naj obsega načrt, kaj v primeru velike, vendar prostorsko razdrobljene posesti.

Pri izdelavi takšnega načrta lahko revirni gozdar uporabi podatke o lastnikovem gozdu, ki so že zbrani v gozdarskem informacijskem sistemu. Predvsem pa se mora ozirati na lastnika, njegove želje in pričakovanja do svojega gozda. Vse to mora revirni gozdar združiti in glede na obstoječe stanje, lastnikove želje in pa možnosti izpolnitve teh želja sestaviti načrt, ki bo predstavljal konkreten in uporaben načrt, ki ga bo lastnik vzel za svojega in zato izvajal načrtovane ukrepe.

2. DOSEDANJA RAZISKOVANJA

Na temo dosedanjega raziskovanja so bile izdelane nekatere diplomske naloge pod mentorstvom prof. Winklerja in prof. Bončine, v katerih se je podrobno obdelala določena posest in se je izdelal gozdnogospodarski načrt za gozdno posest. Hkrati pa so se s to temo veliko ukvarjali prav gozdarji z Blejskega območja, in sicer v sodelovanju Oddelka za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire Biotehniške fakultete.

Mertelj in sod. (2005) so v članku Analiza posestnega stanja in predlogi za zagotavljanje izpolnjevanja zakonskih obveznosti v zasebnih gozdovih na gozdnogospodarskem območju Bled analizirali stanje med načrtovanimi in dejansko izvedenimi gozdnogojitvenimi ukrepi v zasebnem gozdu. Ugotovili so, da je veliko dejavnikov, ki ovirajo gospodarjenje. Eden od teh je razdrobljena posest, zaradi katere so predlagali bolj načrtno in selektivno obravnavanje lastnikov gozdov in pa večje vključevanje lastnikov pri načrtovanju, ter poskus prilagajanja lastnikovim potrebam. Ostali problemi so še: visoka starost lastnikov, majhna ekonomska odvisnost od gozda in pa možnosti zaslužka v drugih dejavnostih.

Prav selektivno obravnavanje lastnikov nas pripelje do načrta za zasebno gozdno posest, za katerega so Ficko in sod. (2005) ugotavljali možnosti vključevanja v zasnovo gozdarskega načrtovanja. Tu so predstavili različne možnosti izvedbenega načrtovanja in sicer: izvedbeno načrtovanje na ravni oddelka oziroma odseka, izvedbeno načrtovanje za skupino lastnikov in izvedbeno načrtovanje za lastnika gozda. Predvsem pri zadnji možnosti so avtorji izpostavili problem velikosti posesti, za katero bi bilo možno izdelovati posestni načrti. Posestni načrt je zelo dobrodošel za izboljšavo komunikacije med posestnikom in

revirnim gozdarjem in pa prilagoditev intenzivnosti gospodarjenja posestnika. Posestni načrt je uporaben le za manjši del posestnikov.

S problemom načrta za gozdno posest so se ukvarjali tudi Papler – Lampe in sod.(2004). Primerjali so švicarski načrt za gozdni obrat in pa izkušnje gozdarjev s pripravljanjem posestnih načrtov v gozdnogospodarskem območju Bled. V tem prispevku so predstavljeni sestavni deli posestnega načrta, ki jih podrobneje analiziramo v poglavju 6.2 .

Bončina in sod. (2004) so raziskali osnovne značilnosti participativnega načrtovanja, kar na splošno pomeni večjo stopnjo upoštevanja interesov javnosti, njihovo aktivno udeležbo in nadzor nad nosilci odločanja. V tej razpravi je bilo opozorjeno na neskladje med načrtovalci in uporabniki načrtov in pa kontaktiranje z interesnimi skupinami, za katere se izdelujejo načrti. Interesi lastnikov so včasih bolj razumljeni kot ogrožanje urejevalcev, vendar bi nasprotno morali predstavljati izziv in priložnost za zanimivo in inovativno delo. Pregl (2001) je v svoji diplomski nalogi predstavil Načrt za Kasjakovo gozdno posest, katera meri 92,95 ha. V tem delu je bil najprej narejen opis naravnih danosti posesti, potem analiza preteklega gospodarjenja, potek inventure in opis sedanjega stanja. Na podlagi teh podatkov, ki jih je avtor pridobil iz gozdnogospodarskih in gojitvenih načrtov, lastnikovih potreb in ciljev, je bila izračuna renta za desetletno obdobje.

Šubic (2002) je v svoji diplomski nalogi predstavil gozdnogospodarski načrt za Novakovo posest in prav tako opisal velikost posesti, rastišča, odprtost s cestami in vlakami, pregled dosedanjih sečenj, ter gojitvenih in varstvenih del. V zaključku pa se je osredotočil predvsem na lastnikovo željo po izračunih stroškov in prihodkov, ter ugotovil, da mora lastnik v gozdu delati sam, sicer bi zaradi plačila fiskalnih bremen dohodek iz gozda prinašal prenizke dohodke.

V teh diplomskih nalogah se je upoštevala lastnikove želje in zato se je vsebina načrtov prilagajala tem željam. In prav to spoznanje, da je potrebno v večji meri upoštevati želje posestnikov, je največkrat navedeno v zaključkih analiziranih člankov in diplomskih del

3. NAČRT ZA GOZDNO POSEST – OPREDELITEV POJMA

Kot navajajo Ficko in sod. (2005) načrt za gozdno posest razumemo kot eno izmed oblik, ki omogoča prilagajanje načrtovanja intenzivnosti gospodarjenja in interesu lastnika. Načrt naj bi lastniku predstavil njegovo posest, gojitvena in varstvena dela, obseg sečnje in pa ekonomsko presojo načrtovanih in izvedenih del v gozdu. Načrt ne predstavlja samostojne načrtovalske ravni, ampak je prostorski okvir načrtovanih del posameznikova gozdna posest ali posest združenih lastnikov. Dosedanji enotni način izvedbenega načrtovanja za vse gozdove ne glede na lastništvo ni povsem primeren, saj se načrti delajo tudi za tiste gozdove, v katerih se ne ali pa se zelo redko gospodari. Kot posledica različnega gospodarjenja se tudi načrti med seboj razlikujejo, saj se vsebina prilagaja željam in potrebam lastnikov. Načrt za gozdno posest naj bi lastniku služil kot pripomoček pri gospodarjenju, zato je smisel izdelovanja le-tega, le če lastnik pokaže pobudo in zanimanje za tak načrt. V to ga lahko vzpodbudi tudi revirni gozdar, vendar je za resnično uporabno vrednost načrta le potrebno zanimanje in pa uresničevanje zastavljenih in predvidenih del s strani lastnika.

Za švicarske načrte za gozdne obrate (Ficko, 2002) je vsebina načrta že bolj podobna poslovnemu načrtu, saj zajema podrobno ekonomsko vrednotenje del, analizo trga in konkurence. V Sloveniji pa se kažejo možnosti načrtovanja predvsem v gozdnih posestih, ki so večje od 20 ha, kar potrjuje tudi rezultati naše ankete. V načrtu za gozdno posest moramo upoštevati celotno posest in probleme, ki se pojavljajo na celotni posesti, saj le tako lahko presojamo o ekonomičnosti dolgoročnega gospodarjenja.

Ficko in sod. (2005) so vsebino posestnega načrta razdelili v pet sklopov:

- SPLOŠNI DEL, z pregledom stanja posesti, zahtev in strategij gospodarjenja, pregled načrtovanih ukrepov in pa usmeritve za tehnologijo dela
- POSEBNI DEL v katerem je predstavljen gojitveni načrt
- EKONOMSKA PRESOJA
- KARTNI DEL, ki vsebuje pregledno karto posesti, sestojno karto, tehnološko karto
- OBRAZCI ZA SPREMLJAVO IN KONTROLO GOSPODARJENJA

Lastnik si z načrtom za svojo posest pomaga pri presoji in pri prilagajanju časa sečnje glede na nujnost ter ponudbo na trgu. Poleg tega pa mu omogoča vodenje lastnih evidenc dela v gozdu in lastno načrtovanje potrebnih tehničnih sredstev.

4. NAMEN RAZISKAVE

Namen naloge je raziskati problematiko izdelave posestnega načrta, najprej na podlagi dobljenih rezultatov anketnega vprašalnika in nato še na praktičnem primeru. Glavni cilji naloge so:

- analiza zasebne gozdne posesti na GGO Bled (velikostna struktura posesti, socio-ekonomski tip posesti, starost, spol, izobrazba posestnikov);
- odnos posestnikov do gozda in javne gozdarske službe;
- ugotoviti, ali je načrt za gozdno posest lahko aktualna oblika načrta za gozdne posestnike;
- na izbranem primeru prikazati probleme pri izdelavi načrta za gozdno posest.

5. METODE DELA

Opravljen delo lahko razdelimo v dva sklopa:

- analiza ankete za zasebne lastnike gozdov v Blejskem območju
- presoja obstoječih podlag za izdelavo posestnega načrta na izbranem primeru

Anketo je izvedel Zavod za gozdove Slovenije, Območna enote Bled. Njen namen je bil proučiti možnosti za izboljšanje gospodarjenja z zasebnimi gozdovi. Ker z analizo baz podatkov ZGS nismo mogli povsem razjasniti razmer v zasebnih gozdovih, smo manjkajoče informacije pridobili z anketnim vprašalnikom. Razdelili smo ga na več sklopov: splošni podatki posestnika, kategorija in socialno-ekonomski tip posesti, ekonomska odvisnost posestnika od gozda, opravljen posek in negovalna dela v gozdu, poznavanje ZGS in zanimanje za posestni načrt.

Pri izvedbi ankete smo se poslužili terenskega anketiranja in anketiranja po pošti. Pri terenskem anketiranju smo uporabili stratificirano slučajnostno vzorčenje, in sicer tako, da smo v vsakem stratumu (tipu posesti) na slučajnostni način izbrali 25 lastnikov. Naknadno smo za anketo po pošti na slučajnostni način izbrali še 100 lastnikov. Anketa je obsegala 27 vprašanj (priloga A). Pri terenskem anketiranju je v anketi sodelovalo 90 % vseh vprašanih, pri pošiljanju anket po pošti pa le 20 %, skupno je bilo anketiranih 134 lastnikov gozdov.

Obdelava zbranih podatkov je bila razdeljena na dva dela, in sicer:

- na prvi del, od prvega do štirinajstega vprašanja, ki ga je obdelala Katja Poljanec (2004) za svojo končno nalogo pri strokovnem izpitu
- in pa na drugi del, v katerem sem podrobneje obdelal sklop poznavanja posestnega načrta, mnenje o njegovi koristnosti le-tega in pa pripravljenost plačila dela stroškov zanj.

Rezultati celotne ankete pa so bili vključeni in objavljeni v prispevku Mertlja s sodelavci (2005) v strokovnem in znanstvenem delu Prihodnost gospodarjenja z zasebnimi gozdovi v Sloveniji (Winkler, 2005). Zaradi skupnega dela pri obdelavi anketnega vprašalnika so bili nekateri rezultati že objavljeni, vendar pa so v tem diplomskem delu podani še rezultati dodatnih ali pa bolj podrobnih analiz zbranih podatkov.

V drugem sklopu smo se osredotočili predvsem na presojo vsebine načrta za gozdno posest ter gozdarskih podlag za njegovo izdelavo na primeru Kralove posesti. Pri izbrani posesti smo analizirali načrt Radovljiške in Bohinjske gozdnogospodarske enote, ki so vključevale parcele Kralove posesti. Prostorske analize smo izvedli s programom Map-Info, s katerim smo prikazali posest na temeljni topografski karti in na letalskih posnetkih. Za Kralovo posest še ni bil izdelan posestni načrt, zato smo s pomočjo podlag iz gozdnogospodarskih in gozdnogojitvenih načrtov sintetizirali vsebine na prostorsko raven celotne Kralove posesti in jih uredili v okolju geografskih informacijskih sistemov. Zaradi obsežnosti vseh podatkov se je v nalogi uporabil le del posesti, ki je služil kot primer za opis postopka in utemeljitev rezultatov. Ker na Blejskem območju že obstajajo računalniško obdelane sestojne karte, smo te podatke povzeli in s tem dobili vpogled v stanje gozdnih sestojev na ravni Kralove posesti. Delo je potekalo od oktobra 2004 do avgusta 2005.

6. OPIS OBJEKTOV

6.1. OPIS BLEJSKEGA GOZDNOGOSPODARSKEGA OBMOČJA

Celotna površina gozdnogospodarskega območja Bled obsega 101.527 ha, od tega pokrivajo gozdovi kar 66,5 % te površine. Od skupne površine gozdov zajemajo največji delež zasebni gozdovi (53,4 %), sledijo jim državni (40,8 %), ostalo pa so gozdovi drugih pravnih oseb in občinske gozdovi. Zasebni gozdovi so na površini 36.042,43 ha, od tega je 26.344 ha gozda v katerem se gospodari. Ti predstavljajo kar 39 % vseh gozdov v območju. Delež zasebnih gozdov se je zaradi procesov denacionalizacije v zadnjem desetletju povečal za 16%. Ker denacionalizacija še ni povsem zaključena, lahko pričakujemo, da se bo delež zasebnih gozdov v prihodnje še povečal. Delno je vzrok povečanju površine zasebnih gozdov tudi sprememba metodologije določanja gozdne površine (nove zakonske osnove, digitalni orto foto posnetki) ter zaraščanje kmetijskih površin.

V gozdnogospodarskem območju Bled (ON Bled 2003) najpomembnejši in površinsko največji kompleks (35,28 %) predstavlja alpski bukov gozd (*Anemone – Fagetum*), ki se razširja od 600 – 1600 m.n.v. Naslednja zelo pomembna združba je gozd jelke in bukve (*Abieti – Fagetum prealpino dinaricum*) z kar 19,66 % deležem. Ta predalpski gozd jelke in bukve tvori povezavo med dinarskimi in srednjeevropskimi jelovo-bukovim gozdovi, tako da vsebuje floristične elemente obeh. Po površini sledi tej združbi z 8,75 % deležem skupina rastišč jelke in smreke (*Adenostylo glabrae-Piceetum, Asplenio – Piceetum*), predvsem na Pokljuki in na Mežakli. Naslednja pomembnejša skupina rastišč so rastišča bukovij na nekarbonatnih kamninah z 7,58 % deležem in z visokogorskim acidofilnim bukovim gozdom (*Polygonato verticillati – Luzulo – Fagetum*). Manjše skupine rastišč z 2-3 % deležem predstavljajo še acidofilni gozd bukve z belkasto bekico (*Luzulo – Fagetum*), predalpski bukov gozd (*Hacquetio – Fagetum*), predalpski termofilni bukov gozd (*Carici albae –Fagetum*) in alpski borov gozd (*Pinetum subillyricum*).

V območju močno prevladujejo sestoji bukve in smreke in smrekovi sestoji. Za območje je značilna zasmrečenost. Delež iglavcev v skupni lesni zalogi je 73,58 %, listavcev pa 26,42 %.

Glede na kategorije gozdov prevladujejo večnamenski gozdovi (39,95 %), sledijo jim varovalni gozdovi (33,09 %), gozdovi s posebnim namenom skupaj predstavljajo 26,96 %, med njimi je 9,3 % gozdov, kjer ukrepi niso dovoljeni. Največ varovalnih gozdov je v državni lasti (54,39 %). Največji delež po oblikah lastništva pa imajo večnamenski gozdovi v zasebni lasti (29 % vseh gozdov).

Upoštevajoč vse gozdove v območju imajo najvišjo lesno zalogo zasebni gozdovi ($265,5 \text{ m}^3/\text{ha}$), sledijo jim državni gozdovi z $235,1 \text{ m}^3/\text{ha}$, gozdovi drugih pravnih oseb z $182,2 \text{ m}^3/\text{ha}$ in občinski gozdovi z najnižjo lesno zalogo $135,4 \text{ m}^3/\text{ha}$. Povprečni letni prirastek vseh gozdov v območju je $4,88 \text{ m}^3/\text{ha}$, od tega 70,7 % prispevajo iglavci in 29,3 % listavci.

6.2. OPIS KRALOVE POSESTI

Skupna površina Kralove posesti je 31,81 ha, od tega je travnika 14,25 ha in gozda 17.56 ha. Posest spada v tip z zelo razdrobljeno posestjo, saj največja parcela meri le 2,54 ha, celotna posest pa obsega 59 parcel (slika 19 in 20, preglednica 4). Od tega je 38 travniških parcel in 21 parcel poraslih z gozdom. Večina posesti je v lasti gospodarja Milana Ambrožiča, manjši del, kar se nahaja v Bohinjski območni enoti, pa je v lasti Darinke Ambrožič. Te celotne površine so združene pod domačim vaškim imenom Kral. Domačija se nahaja v vasi Selo pri Bledu, ki leži na pobočju Dobre gore, s pogledom na reko Savo Bohinjko in vznožje Jelovice, z Babjim zobom na horizontu. Domačija se preživlja izključno z delom na kmetiji, predvsem pridelavo mleka, živinorejo in dohodki iz gozda. Pri delu v gozdu se le v redkih primerih poslužujejo najema strojev ali delavcev, saj večino dela opravijo sami. Najem pride v poštev le zaradi ekstremnih primerov, kot so spravilo lesa s goseničarjem in morebitno žičniško spravilo. Ostalo spravilo se opravi s traktorjem UNIVERZAL 530 DTC, s pogonom na vsa štiri kolesa in pa s tremi traktorji tipa IMT, s pogonom le na zadnja kolesa. Pri spravilu se uporablja še vitel TAJFUN EGV SI. Zaradi velike oddaljenosti parcel je potreben tudi občasen najem kamiona za prevoz lesa v dolino. Za posek lesa uporabljajo dve motorni žagi tipa Husquarna 254 xp, Husquarna MZ 61. V gozdu izvajajo vsakoleten posek lesa za kurjavo, po potrebi se izvaja nega, večje količine lesa se poseka le zaradi potrebe kmetijskega gospodarstva ali večjega denarnega donosa. Lastniki prodajajo suha drva in izdelane skodele. Posekan les se po večini razreže na sosednjih žagah in porabi doma, nekaj razrezanega lesa pa se ob priliki tudi proda. Za delo z gozdom in v njem je lastnik zelo zainteresiran in dobro sodeluje z revirnim gozdarjem. Lastnik dobro pozna lastne parcelne meje in tudi sosednje parcele. Trenutno je največji problem pri gospodarjenju velik stalež divjadi, ki v zimskem času povzroča škodo z objedanjem in lupljenjem predvsem smreke in pa tudi drugih drevesnih vrst. Posestnik do sedaj še ni prisostvoval pri razgrnitvi gozdnogospodarskih načrtov in ni bil seznanjen s zapisanimi cilji in ukrepi v gozdnogojitvenih načrtih, ki zadevajo njegovo posest. Ob razložitvi pojma posestni načrt pa je izrazil zanimanje zanj, saj bi bil v tem primeru seznanjen in soudeležen pri izdelavi načrta, njegovih ciljev in potrebnih ukrepov za doseganje teh ciljev.

7. REZULTATI

7.1 ZNAČILNOSTI GOZDNIH POSESTNIKOV V BLEJSKEM OBMOČJU IN NJIHOVO ZANIMANJE ZA POSESTNI NAČRT

7.1.1 Velikostna struktura zasebne gozdne posesti

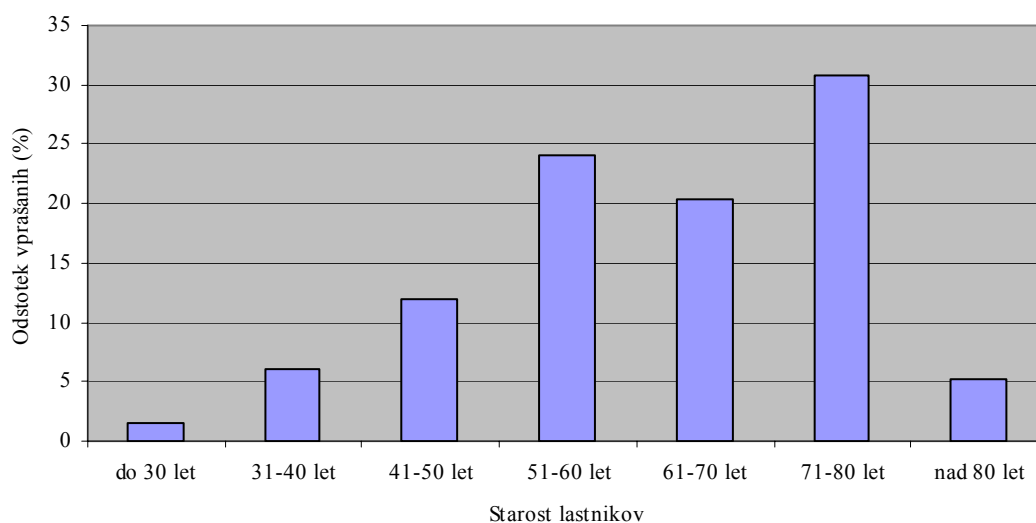
Število vseh gozdnih posesti v GGO Bled je 7217. Povprečna zasebna posest 3,62 ha. Največje število gozdnih posestnikov je v velikostnem razredu od 0-0,9 ha. Skupaj z drugim in tretjim razredom (1 do 5 ha) je tu kar 79 % vseh gozdnih posestnikov, le-ti pa gospodarijo z 29 % površine zasebnih gozdov (Preglednica 2). Če pa pogledamo strukturo gozdne posesti glede na površino, vidimo, da je največja površina gozda v razredu 5 (5 do 14,9 ha), skupaj z razredom 6 (15 do 29,9 ha) predstavljata kar 58 % površine zasebnih gozdov. Zgolj 1% posestnikov, ki ima posest večjo kot 30 ha, gospodari s 15 % površine zasebnih gozdov.

Preglednica 2: Velikostna struktura zasebne gozdne posesti v GGO Bled

Št.	Velikostni razred (ha)	Skupaj (ha)	Površina (%)	Število posestnikov	Število posestnikov (%)	Povprečna posest (ha)
1	Do 0,9 ha	1076	4	3002	42	0,35
2	Od 1 do 2,9 ha	3481	13	1894	26	1,84
3	Od 3 do 4,9 ha	3099	12	789	11	3,93
4	Od 5 do 14,9 ha	10290	39	1222	17	8,42
5	Od 15 do 29,9 ha	4555	17	230	3	19,81
6	30 ha in več	3843	15	80	1	48,04
	Skupaj	26344	100	7217	100	3,62

7.1.2 Starostna struktura posestnikov

Povprečna starost anketiranih posestnikov (slika 1) v anketi je v povprečju 61 let, največ lastnikov je starih nad 71 let (36 %), najmanj pa jih je starih do 40 let (8 %).

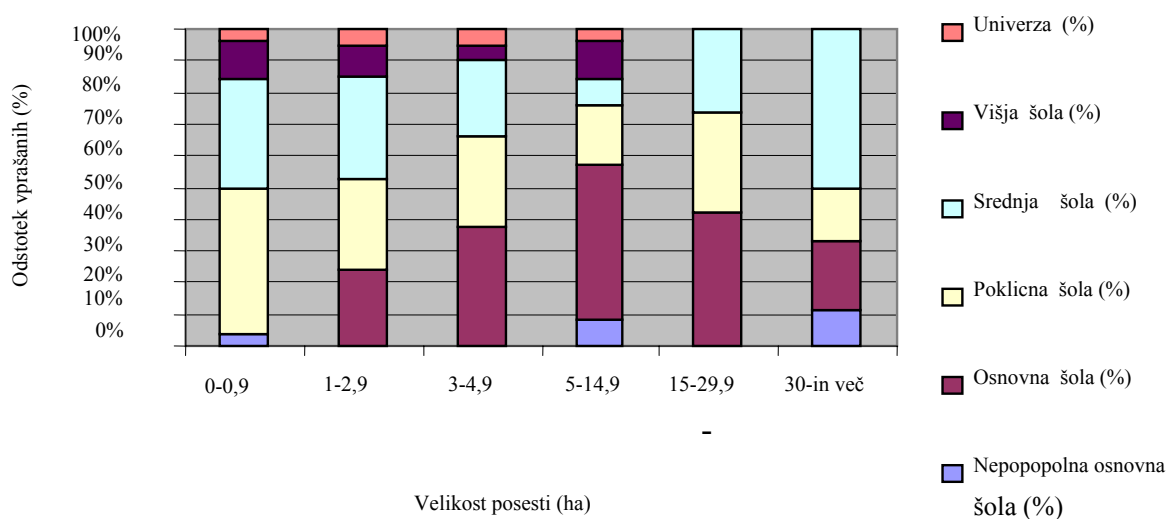

Slika 1: Starostna struktura lastnikov zasebnih gozdov (ZGS OE Bled, 2004)

Analizirani podatki kažejo na dokaj staro populacijo lastnikov. Ne glede na to dejstvo pa povezave med starostjo in količino poseka nismo odkrili.

7.1.3 Izobrazbena struktura posestnikov

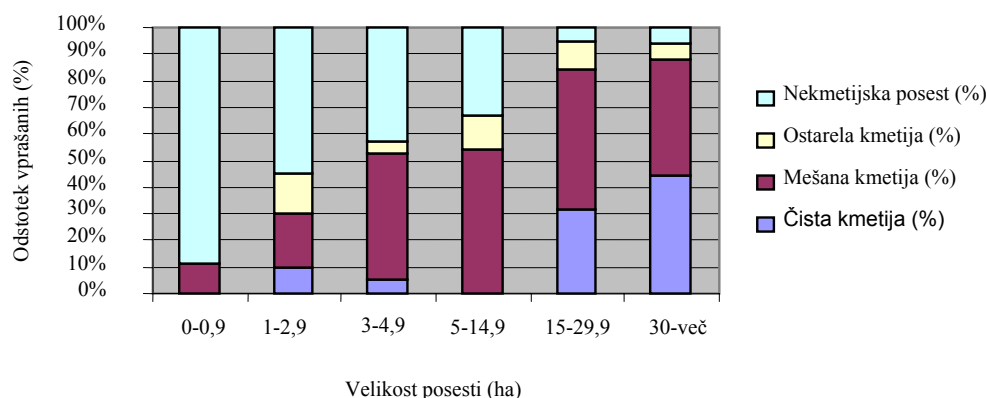
V anketi se je pokazalo, da imajo najmlajši lastniki srednješolsko oz. poklicno izobrazbo. V starostnem razredu od 30 do 65 let je 60 % lastnikov s poklicno oz. srednjo šolo, 15 % pa predstavljajo lastniki z višjo oz. univerzitetno izobrazbo. V starostnem razredu nad 65 let je kar 44 % anketiranih z dokončano osnovno šolo, 44 % lastnikov pa ima poklicno oz. srednjo šolo. Mlajši posestniki imajo praviloma višjo izobrazbo. Kaže se tendenca, da imajo višjo izobrazbo lastniki manjše posesti in z nekmetijsko dejavnostjo. V tipu posesti, ki je velika od 5 do 14,9 ha, ima največji delež posestnikov dokončano osnovno šolo. Ti predstavljajo kar polovico anketirancev v tem posestnem tipu. Glede na starostno strukturo je izobrazbena struktura pričakovana, saj pokaže, da imajo višjo izobrazbo mlajši lastniki.

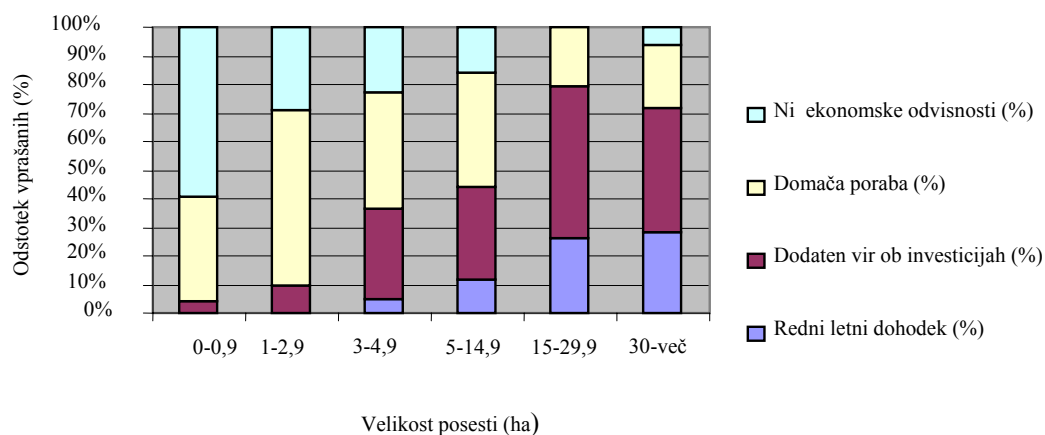
Slika 2: Tip posesti in izobrazbena struktura (ZGS OE Bled, 2004)

7.1.4 Tip posesti v odvisnosti od socialnoekonomske kategorije

Manjša posest je praviloma nekmetskega značaja (slika 3), večja posest pa je v veliki meri vezana na kmetijo in lastnika, ki se preživlja z delom na njej. Zanimivo je, da se pojavlja mešana kmetija kar pri polovici tistih, ki imajo gozdno posest večjo od 5 ha (slika 3). To je posledica velikosti posesti, katera je ravno na meji, da bi lahko z njo preživela cela družina in tako zaradi lažjega preživetja nastanejo mešane kmetije. Pri posestnikih, starejših od 65 let, je znaten delež ostarele kmetijske posesti, ki doseže 16 %. To kaže na opuščanje kmetijske dejavnosti. Rezultati nam nakazujejo, da sta mešana in čista kmetija, ki v povprečju obsegata večjo gozdno posest (nad 5 ha) tudi od gozda ekonomsko odvisni. Tako bi lahko lastniki le-teh posesti bili ciljna populacija, pri kateri bi bilo smiselno dodatno delo na področju svetovanja in načrtovanja (posestni načrt).

Slika 3: Tip posesti in umeščenost v socialno-ekonomsko kategorijo posesti. (ZGS OE Bled, 2004)

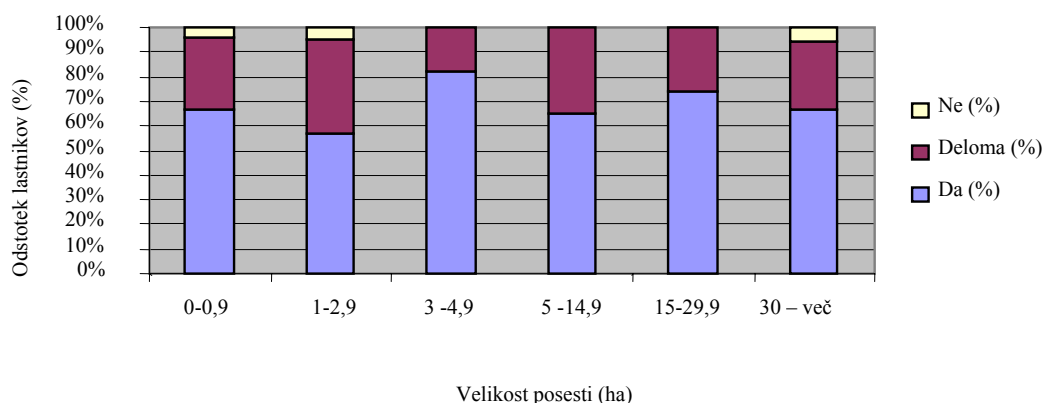

Slika 4: Tip posesti in ekonomska odvisnost posestnikov od gozda (ZGS OE Bled, 2004)

Mali posestnik v veliki meri ni ekonomsko odvisen od gozda (slika 4), po potrebi se vanj zateče ob potrebi za domačo porabo (drva, ostrešje). Večja ko je posest, večja je ekonomska odvisnost od gozda. Večji posestniki so večinoma povezani s čisto oz. mešano kmetijo in jim gozd v večji meri pomeni ekonomsko odvisnost. Mali posestnik, ki od gozda ni ekonomsko odvisen, ima gozd večinoma zaradi spomina na svoje prednike.

Lastniki, ki jim gozd predstavlja breme, bi gozd v veliki meri obdržali in le nekateri bi ga prodali. Gozd bi kupili lastniki, ki imajo večje posesti ali pa imajo čiste kmetije. Prodali bi ga lastniki malih posesti, ki niso vezani na kmetijo. Navkljub temu bi gozd prodalo le malo posestnikov (največ 9 %), v največji meri bi ga obdržali (78 %), ne glede na to, da jim predstavlja breme. Drugačna slika se pokaže pri skupini lastnikov, ki niso ekonomsko vezani na gozd in bi svoj gozd prodali v večji meri (19 %).

7.1.5 Poznavanje mej svoje gozdne posesti

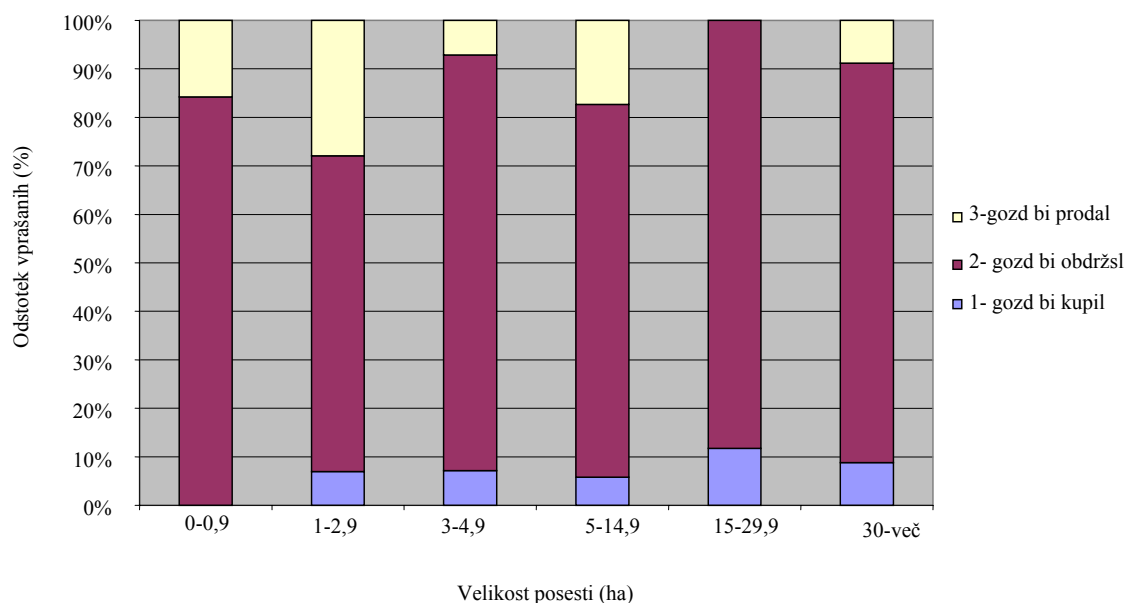
Slika 5: Tip posesti in poznavanje mej (ZGS OE Bled, 2004)

Podatki kažejo, da vsaj dve tretjini lastnikov pozna meje svoje gozdne posesti. Pri manjši posesti je poznavanje mej slabše, kar lahko povežemo tudi z manjšo pogostnostjo izvajanja poseka oz. poseganja v gozd in s tem tudi z manjšo prisotnostjo na sami gozdni posesti. Nepoznavanje mej se pojavlja v prvem, drugem in presenetljivo v šestem razredu. V prvih dveh razredih bi to nepoznavanje lahko pripisali ekonomski neodvisnosti od gozda in pa redki prisotnosti v gozdu. V zadnjem razredu pa to lahko pripišemo preveliki velikosti posesti, ki je posestnik ne pozna v celoti.

Pričakovali smo, da starejši lastniki bolje poznajo meje svoje posesti, pa anketa tega ni potrdila. Pokazalo se je celo, da nekateri lastniki nad 65 let ne poznajo meja svoje posesti. To lahko pripišemo dejstvu, da zaradi starosti (ali ekonomske neodvisnosti) že dalj časa niso bili v svojem gozdu in tako pozabili, kje so meje. Večja ko je posest oz. povezanost s kmetijsko dejavnostjo, bolje lastniki poznajo svoje meje.

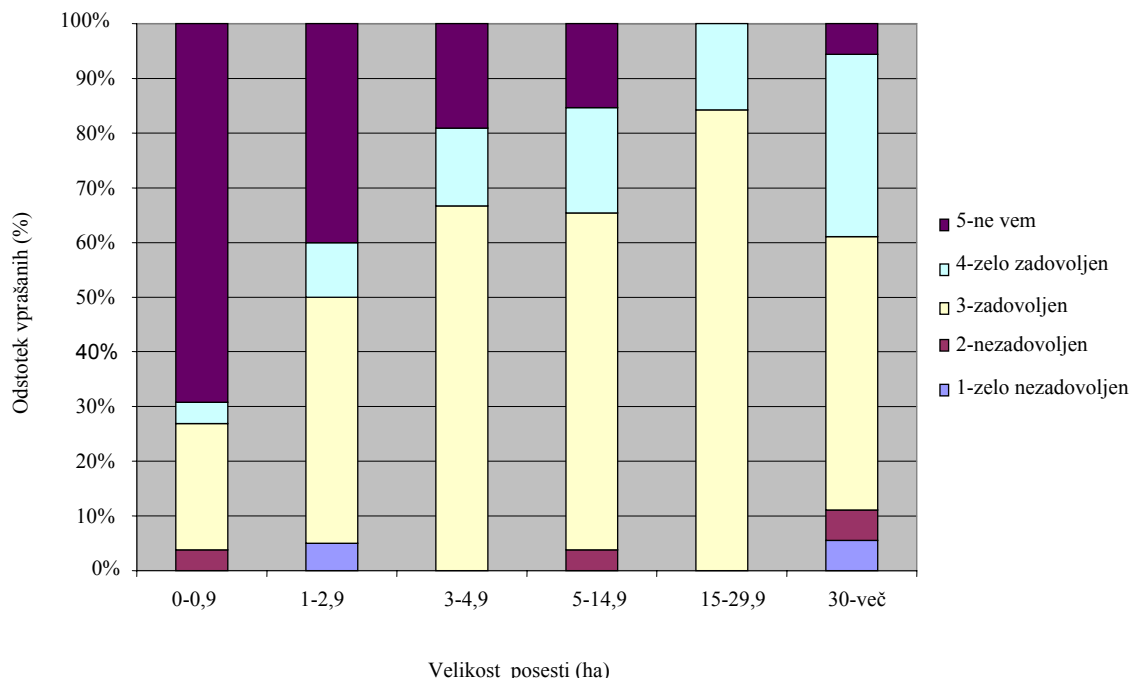
7.1.6 Nakup in prodaja gozda

Lastniki v anketi z najmanjšo posestjo nimajo želje po nakupu gozda, največja pa je pri lastnikih, ki imajo v lasti do 30 ha gozda, prav tako pa tudi želja po ohranjanju dosedanje posesti. Po vseh tipih posesti je na splošno izražena želja po tem, da bi gozd obdržali v svoji lasti. Predvsem preseneča podatek, da več kot 80 % lastnikov z manjšo gozdno posestjo (do 1 ha) želi obdržati gozd, kar je verjetno posledica čustvene navezanosti do gozda, saj kakšnega velikega dohodka tu ni pričakovati. Želja po prodaji posesti se največ pojavlja pri tipu lastnikov s posestjo do 3 ha gozda, pri lastnikih s posestjo do 30 ha gozda te želje sploh ni, zanimiv pa je ponoven pojav te želje pri največjih lastnikih gozda.

Slika 6: Promet z gozdom glede na velikost posesti (ZGS OE Bled, 2004)

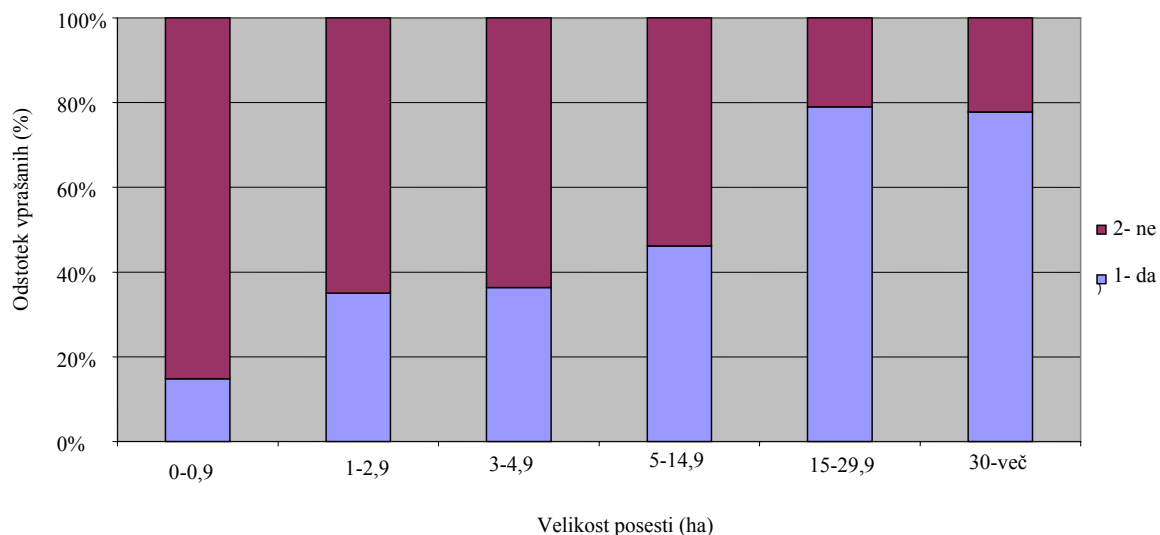
7.1.7 Sodelovanje lastnikov z Zavodom za gozdove

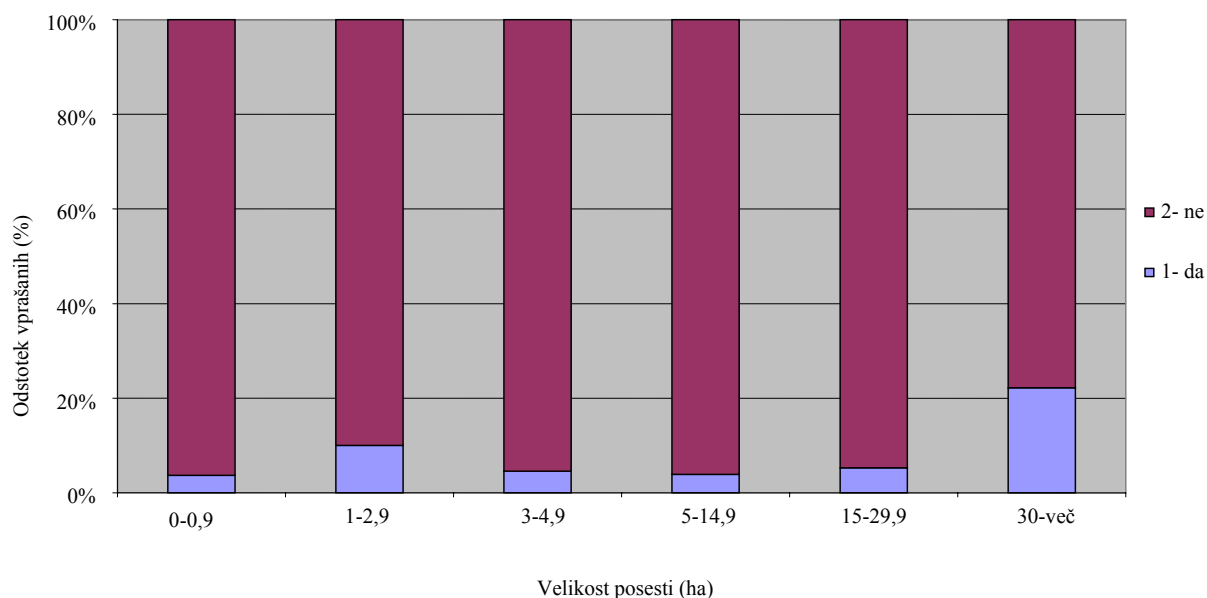
Slika 7: Zadovoljstvo s sodelovanjem z gozdarji glede na tip posesti (ZGS OE Bled, 2004)

Lastniki z manjšo posestjo ne morejo oceniti dela revirnega gozdarja, saj so z njim delali zelo malo ali pa sploh ne (slika 7). Podatki v splošnem kažejo, da so lastniki z delom revirnih gozdarjev kar zadovoljni. Opazno je, da lastniki z večjo gozdno posestjo bolje ocenjujejo delo revirnih gozdarjev. Prav tako se z večanjem posesti povečuje tudi vedenje o višini subvencij v gozdu (slika 8). Obveščenost o tem se seveda ponovno izboljšuje z velikostjo posesti, vendar je nad 50 % le pri največjih lastnikih (slika 8), kar je zaskrbljujoče. V tipu posesti od 1-2,9 ha je lastnikov, ki vedo o tej pravici, zelo malo in potrebno bo delati na boljši obveščenosti.

Verjetno je prav zaradi problema obveščenosti tudi tako slaba udeležba lastnikov na javnih razgrnitvah. Kot smo ugotovili z anketo, se je le 20 % lastnikov udeležilo javne razgrnitve, vendar je taka udeležba le v tipu lastnikov z več kot 30 ha gozda, pri vseh ostalih tipih ta odstotek ne presega 10 % anketiranih (slika 9).

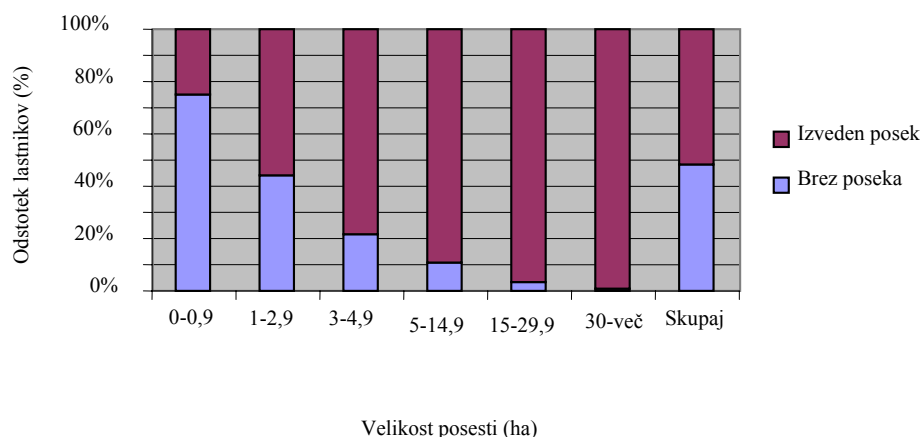
Slika 8: Vedenje lastnikov o subvencioniranju negovalnih in varstvenih del v višini od 5000 do 16000 sit/dan, glede na velikost posesti (ZGS OE Bled, 2004)

Slika 9: Udeležba lastnikov na javne razgrnitve gozdnogospodarskega načrta za gospodarsko enoto, glede na velikost posesti (ZGS OE Bled, 2004)

7.1.8 Količina poseka

Struktura lastnikov glede na aktivnost izvajanja sečenj kaže, da je največji delež neaktivnih lastnikov v razredu posesti, ki je manjša od 1 ha. Z velikostjo posesti se delež lastnikov, ki v preteklem desetletju na svoji posesti niso izvajali sečnje, zmanjšuje (Slika 10).

Slika 10: Izvajanje sečnje v obdobju desetih let glede na velikost posesti (ZGS OE Bled, 2004)

Povprečni desetletni posek v zasebnih gozdovih GGO Bled znaša samo 18,5 m³/ha, kar je v primerjavi z načrtovanim posekom in sečnjo v zaokroženi posesti državnih gozdov in gozdov ljubljanske nadškofije malo. V splošnem sečnja v zasebnih gozdovih raste z velikostjo gozdne posesti. Glede na višino sečnje na enoto površin sekajo najmanj lastniki z gozdno posestjo od 3 do 15 ha. Nekoliko preseneča dejstvo, da lastniki z velikostjo posesti nad 15 ha sekajo le nekaj več kot 23 m³/ha, saj bi pričakovali, da so bolj ekonomsko odvisni od gozda in zato sekajo praktično ves razpoložljivi možni posek, ki je skoraj še enkrat večji (Mertelj, 2004).

Primerjava poseka v obdobju 1994-2003 (18,5 m³/ha) in z obdobjem 1989-1990 (32,4 m³/ha) kaže, da se je višina poseka skoraj prepolovila. Razlog za tak upad je gotovo v organiziranosti gozdarstva. V času gozdnih gospodarstev je bila možnost aktivnega usmerjanja (celostnega gospodarjenja) bistveno večja. Gozdna gospodarstva so poleg načrtovanja imela možnost izvajanja konkretnih del v vseh (tudi zasebnih) gozdovih. Danes je vloga ZGS bistveno drugačna, pa tudi realna cena lesa je nižja, poleg tega pa je delo znatno dražje kot pred letom 1994. Od reorganizacije slovenskega gozdarstva pa do

danes se v GGO Bled posek na enoto površine (ha) nekoliko dviga, a kljub temu ne nakazuje večjih sprememb. Slaba polovica lastnikov gozdov je prepričanih, da z gozdom gospodarijo optimalno. Z večanjem posesti pa narašča število tistih, ki menijo, da bi v gozdu lahko sekali več. To zlasti drži v tipu posesti, ki je večja od 15 ha, saj imajo v povprečju ti lastniki možnosti večjih sečenj.

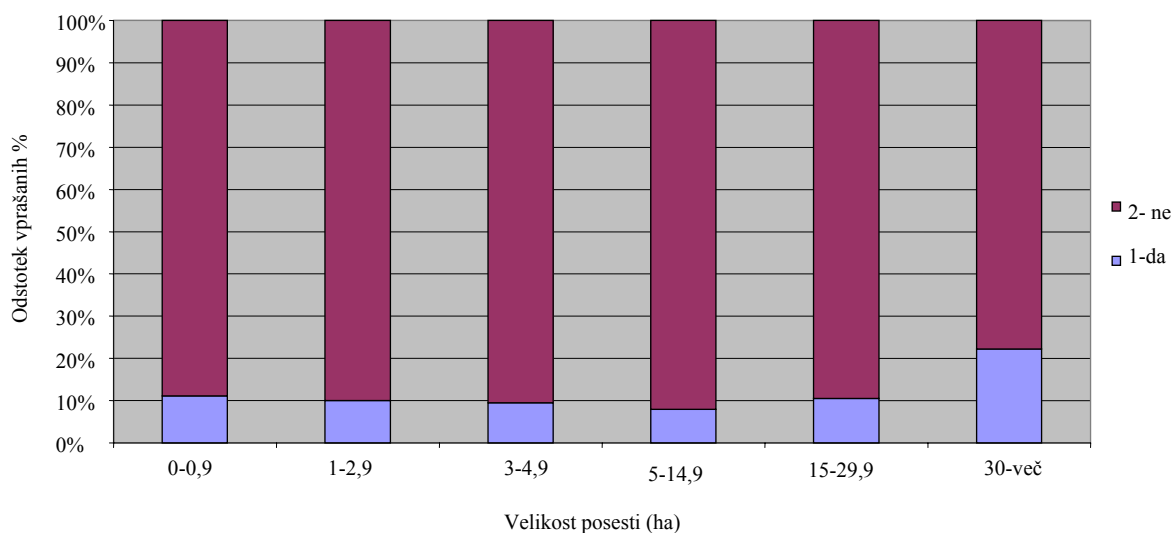
Posestniki, ki imajo posesti večje kot 30 ha, sekajo na enoto površine celo nekaj manj kot ostali, ki imajo manjšo posest. Vzroke bi bilo potrebno natančneje raziskati, a v tej skupini lahko pričakujemo lastnike, ki so po denacionalizaciji dobili gozd, a nanj v ekonomskem smislu niso tako navezani. Hkrati pa moramo upoštevati dejstvo, da je večja posest locirana v bolj zaostrenih ekoloških razmerah (Karavanke) in slabše odprtih gozdovih na meji z varovalnimi gozdovi. Drug razlog je lahko tudi tradicija poseka in prepričanje lastnikov, da sekajo dovolj.

7.1.9 Posestni načrt

7.1.9.1 Poznavanje pojma posestni načrt

Pojem načrt za gozdno posest ne obstaja v veljavni praksi, niti ne v obstoječih pravnih predpisih. Res pa je, da so nekateri revirni gozdarji samoiniciativno ali v sodelovanju z Oddelkom za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire na Biotehniški fakulteti prav na Blejskem območju izdelali nekaj posestnih načrtov, ki so bili dobro sprejeti med lastniki.

V dosedanjih načrtih že obstajajo podatki o stanju gozdov, ciljih in ukrepih, vendar ponavadi tiste bolj zainteresirane lastnike za delo z gozdom zanimajo tudi podrobnosti, ki jih obstoječi načrti ne obsegajo. Na Blejskem območju je praksa pokazala, da je v bistvu za lastnike s 15 do 50 ha uporaben razširjeni gojitveni načrt. To je v bistvu izvedbeni načrt, ki se prilagodi interesu lastnika. Nekaj posestnih načrtov pa so izdelali za večje gozdne posesti.

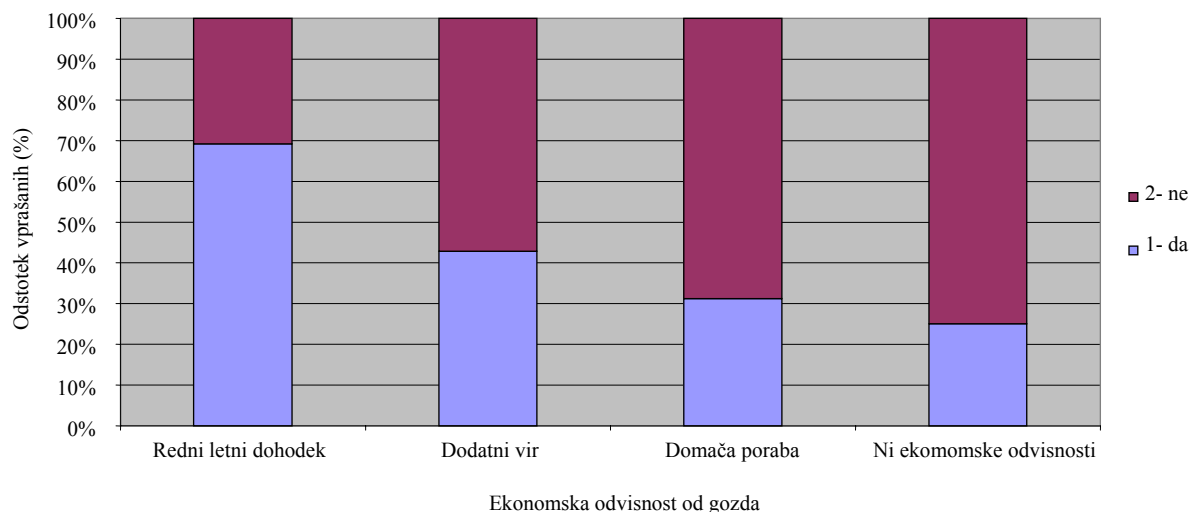
Slika 11: Poznavanje pojma posestni načrt med lastniki gozdov glede na velikost posesti (ZGS OE Bled, 2004)

Pojem posestni načrt je precej nepoznan, le največji lastniki ta pojem malo bolj poznajo. 60 % lastnikov, ki pozna pojem posestni načrt meni, da bi jim koristil pri gospodarjenju z gozdom in 55 % lastnikov je pripravljenih prispevati del stroškov. Če bi želeli povečati zanimanje za posestni načrt, bi ga morali lastnikom najprej predstaviti. Posestni načrt izdelujejo le za največje lastnike, saj je tu zanimanje zanj, ker ti lastniki največ delajo z gozdom in so največkrat od njega tudi finančno odvisni.

7.1.9.2 Presoja koristnosti posestnega načrta

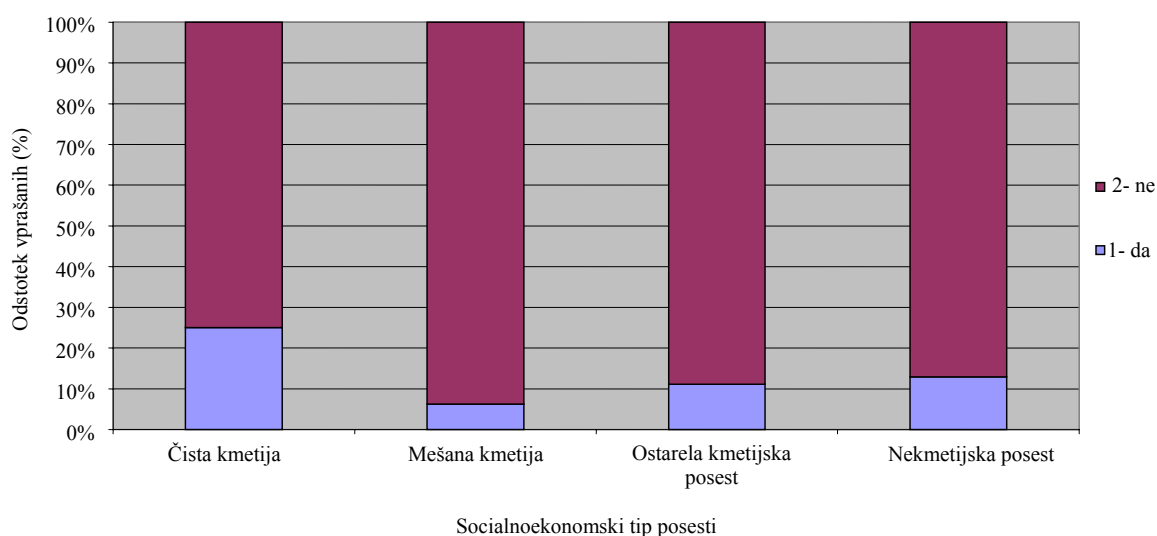
Iz rezultatov ankete je razvidno, da se z večanjem ekonomske odvisnosti od gozda utrjuje mnenje o koristnosti posestnega načrta. Pozitivno mnenje o koristnosti posestnega načrta se pojavlja predvsem pri lastnikih z večjo posestjo in pri lastnikih, ki poznajo pojem posestni načrt. Podobno velja za pripravljenost kritja dela stroškov za izdelavo posestnega načrta. Približno 20 do 30 % lastnikov izraža pripravljenost za plačilo dela stroškov izdelave posestnega načrta. Pri večjih lastnikih je večja pripravljenost za plačilo, pri lastnikih z 15 - 30 ha gozda skoraj 50 %. Pripravljenost plačila dela stroškov se poveča tudi z večanjem razdrobljenosti posesti, kar je po eni strani logično. Če je posest v enem kosu, je velika verjetnost, da bo celotna posest zajeta v enem gojitvenem načrtu, če pa je v več prostorsko ločenih parcel, je to skoraj nemogoče.

Še večja pa je pripravljenost za plačilo dela stroškov izdelave posestnih načrtov v primeru, ko je lastnik prepričan, da bi od tega načrta imel koristi in pa če je ekonomsko odvisen od prihodkov iz gozda..

Slika 12: Mnenje o koristnosti posestnega načrta glede na ekonomsko odvisnost od gozda
(ZGS OE Bled, 2004)

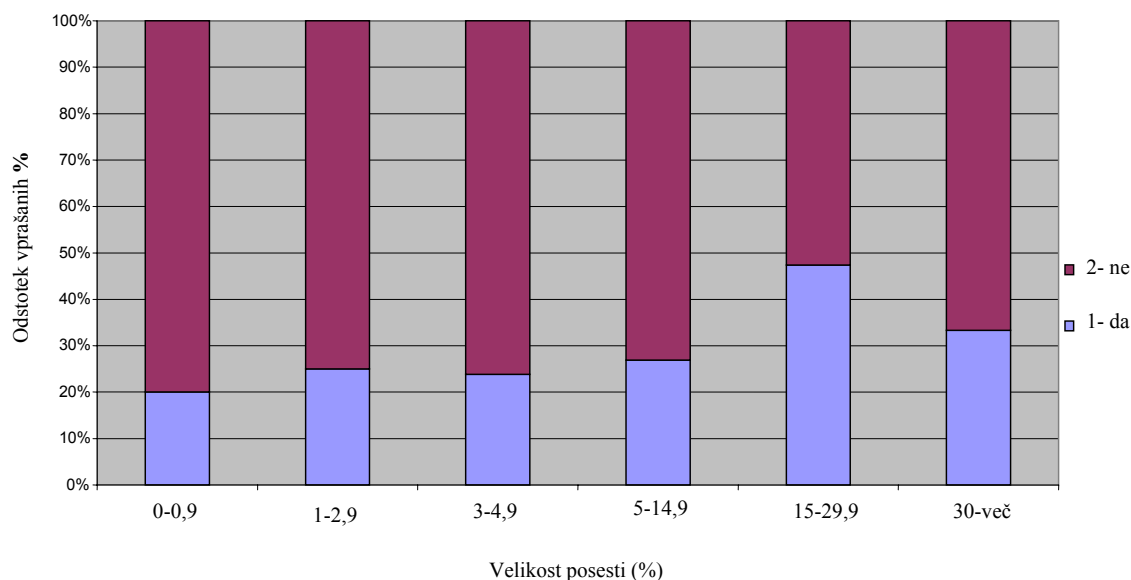
Pri poznavanju pojma posestni načrt glede na socialnoekonomski tip gospodinjstev so v ospredju čiste kmetije, pri katerih noben aktivni član ni zaposlen izven kmetije. Na takšnih kmetijah je odstotek poznavanja pojma posestni načrt med lastniki največji, kakor tudi pozitivno mnenje o njegovi koristnosti in pripravljenosti prispevanja dela stroškov pri izdelavi le-tega. Pri nekmetijski posesti je poznavanje pojma manjše, prav tako je slabše mnenje o njegovi koristnosti, pripravljenost k prispevanju dela stroškov pa je znatno nižja (slika 13).

Slika 13: Poznavanje pojma posestni načrt glede na socialno-ekonomski tip gospodinjstva (ZGS OE Bled, 2004)

7.1.9.3 Pripravljenost za plačilo dela stroškov za izdelavo posestnega načrta

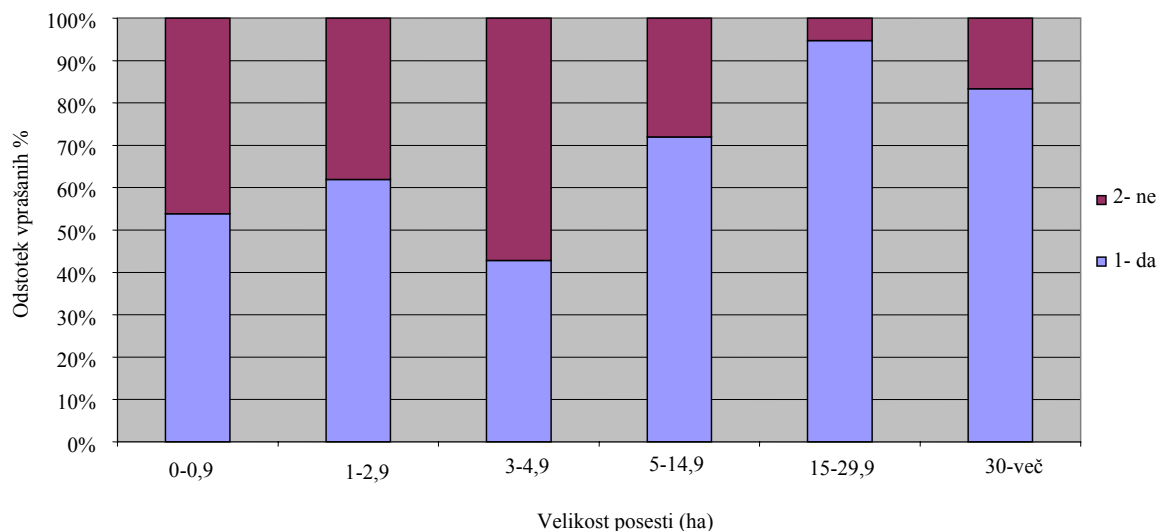
Pripravljenost lastnikov za kritje stroškov je sorazmerno velika (slika 14), še posebej, če upoštevamo dejstvo, da gre za relativno nov pojem. V nobenem velikostnem razredu posesti ne pade pod 20 %. S tem pojmom so se seznanili le večji lastniki, tisti ki so v stalnem stiku z revirnim gozdarjem in tisti, katerim je bil načrt že narejen. Zanimiv je tudi podatek, da kar 46 % lastnikov s posestjo od 15 - 29,9 ha pozna ta pojem. Če bi lastnike bolje seznanili s tem pojmom, bi bila pripravljenost verjetno še višja in to pripravljenost bi morali v prihodnje izkoristiti

Slika 14: Pripravljenost plačila dela stroškov za izdelavo posestnega načrta glede na velikost posesti (ZGS OE Bled, 2004)

Za slabo poznavanje pojma posestni načrt je krivo tudi zelo slabo poznavanje Zavoda za gozdove Slovenije. Pri lastnikih s posestjo do 1 ha je le 53 %, kar je verjetno posledica lastnikovega manjšega obsega dela z gozdom. Ker z gozdom ne delajo, s tem tudi ne pridejo v stik z revirnim gozdarjem in z ZGS. Šele pri lastnikih z velikostjo posesti od 5 - 14,9 ha naraste na 70 % (Slika 15) in še pri večji posesti do 95 %. Poznavanje Zavoda za gozdove v nobenem velikostnem razredu posesti ni 100 %, kar je zaskrbljujoče. Lastniki, ki delajo v gozdu in z njim, se pri tem delu po lastni želji in po zakonu srečajo z ZGS in od

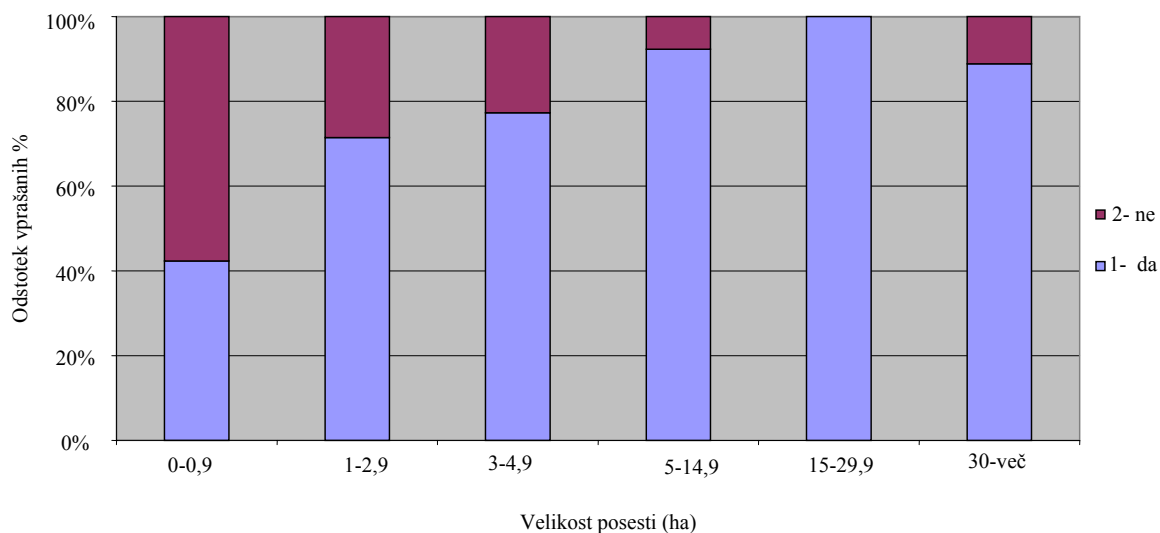
tod tudi višji odstotek poznavanja le-tega. Za nižji odstotek poznavanja je verjetno krivo nedelo v lastnem gozdu, saj le tako lastniki niso prišli v stik ZGS.

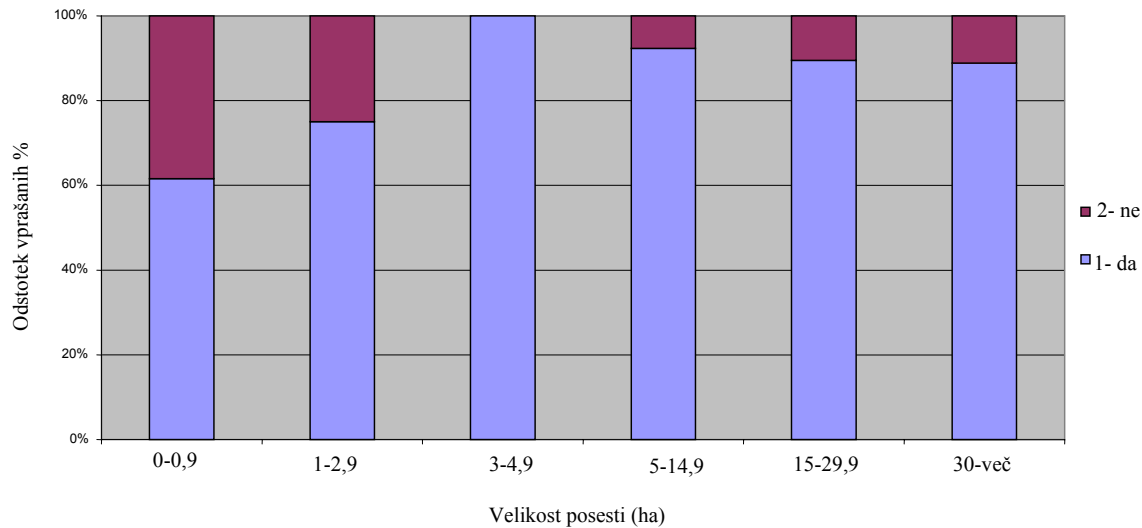
Slika 15: Poznavanje Zavoda za gozdove Slovenije glede na velikost posesti (ZGS OE Bled, 2004)

Kdor je kdaj delal v gozdu ali pa vsaj oddal dela, je pri tem spoznal svojega revirnega gozdarja in prav to so pokazali izsledki ankete. Manjši lastniki slabo poznajo svojega revirnega gozdarja, skoraj 40 % lastnikov ne ve, kje ima njihov revirni gozdar pisarno, poznavanje pa se z večjo posestjo povečuje.

Zanimiv je nenavadno velik delež (10 %) nepoznavanja svojega revirnega gozdarja pri lastnikih z največjo posestjo in prav v takem deležu tudi mesta pisarne revirnega gozdarja. Tu je verjetno razlog v tem, da imajo svojega upravljavca, ki posreduje med lastnikom in revirnim gozdarjem. Razlog je lahko tudi v veliki starosti lastnikov.

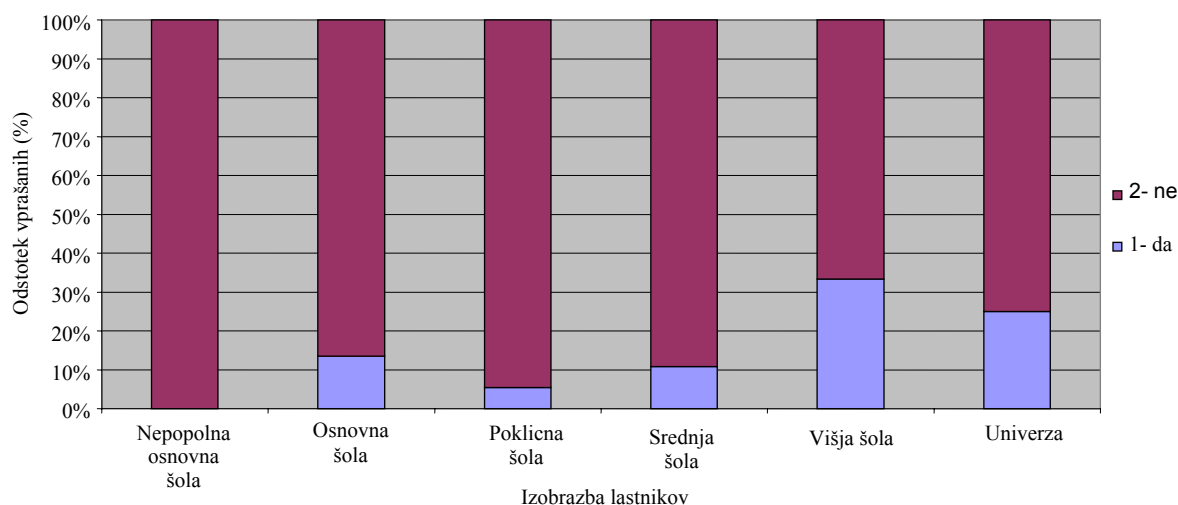
Slika 16: Poznavanje svojega revirnega gozdarja glede na velikost posesti (ZGS OE Bled, 2004)

Slika 17: Poznavanje mesta sedeža (pisarne) revirnega gozdarja glede na velikost posesti
 (ZGS OE Bled, 2004)

7.1.9.4 Izobrazba lastnikov in poznavanje pojma posestni načrt

Na poznavanje pojma posestni načrt vpliva tudi izobrazba lastnikov gozdov. Iz spodnjega grafikona je razvidno (slika 18), da se poznavanje pojma povečuje z višjo izobrazbo lastnikov, vendar tudi tu ne presega 40 % praga poznavanja. Mnenje o koristnosti in pa pripravljenosti plačila dela stroškov za izdelavo posestnega načrta pa z višjo izobrazbo narašča. Lastniki z višjo in univerzitetno izobrazbo tako predstavljajo zainteresirane stranke, vendar povsem drugačne kot lastnike čistih kmetij. Pri teh lastnikih se je le v manjši meri potrebno ozirati na njihov prosti čas za delo v gozdu, saj bodo načrtovana dela v največ primerih oddali za to usposobljenim izvajalcem. Z izdelavo načrtov za te lastnike bi prav tako v veliki meri uspeli izboljšati realizacijo načrtovanih gojitvenih del, kajti če obstaja zanimanje, je verjetnost izvedbe precej večja.

Slika 18: Poznavanje pojma posestni načrt glede na izobrazbo lastnikov (ZGS OE Bled, 2004)

7.2 PRESOJA VSEBINE NAČRTA ZA GOZDNO POSEST TER GOZDARSKIH PODLAG ZA NJEGOVO IZDELAVO NA PRIMERU KRALOVE POSESTI

Vsebina se od načrta do načrta spreminja, kakor se tudi lastniki, za katere se izdelujejo načrti. Celek je ugodna oblika za izdelavo načrta za gozdno posest. Že zdaj gozdarji obravnavajo celek kot prostorski okvir izdelave gozdnogojitvenega načrta. Na Blejskem območju pa je to večinoma nemogoče narediti, saj ima večina lastnikov svojo gozdno posest razdrobljeno v več manjših parcel, ki ležijo v več oddelkih ali celo več gospodarskih enotah. Predvsem zaradi tega smo se odločili predstaviti problematiko izdelave načrta za Kralovo posest, ki skupaj sicer meri 31,8 ha, vendar je razdeljena na 59 ločenih delov.

Pri izdelavi posestnega načrta se pojavljajo vprašanja, kakšen načrt potrebuje lastnik gozda, kaj naj se v načrt vključi in kaj je tisto, kar lastniki potrebujejo. Ker posest leži v Blejskem gozdnogospodarskem območju, smo se pri vsebini načrta za posest navezali na prispevek Papler – Lampe in sodelavcev 2004 z naslovom Načrt za gozdno posest – možnost participacije gozdnih posestnikov. V tem delu so vsebino načrta razdelili na obvezne in neobvezne sestavne dele posestnega načrta. V sledečih poglavjih so predstavljeni obvezni deli, kot so:

- kratek oris družbeno ekonomskega statusa posestnika
- seznam gozdnih parcel
- relief, nagibi
- opremljenost parcel s prometnicami, rangiranje po potencialnih načinih spravila
- sestojna inventura
- oblikovanje negovalnih enot in vizija dolgoročnega gospodarjenja s posestjo
- ekonomska presoja gospodarjenja z gozdno posestjo
- spremljava izvedbe načrtovanih del

Poleg teh pa so tu še neobvezne vsebine, za katere pa lastnik ni izrazil želje in v tej nalogi niso podrobneje obravnavane:

- natančnejša ocena lesne zaloge in prirastka
- natančnejše ugotavljanje ekonomike obrata
- načrtovanje odprtosti, idejne trase, ter ekonomsko vrednotenje vlak
- inventarizacija drugih posebnosti
- pomožne karte in mape

7.2.1. Kratek oris družbeno ekonomskega statusa posestnika

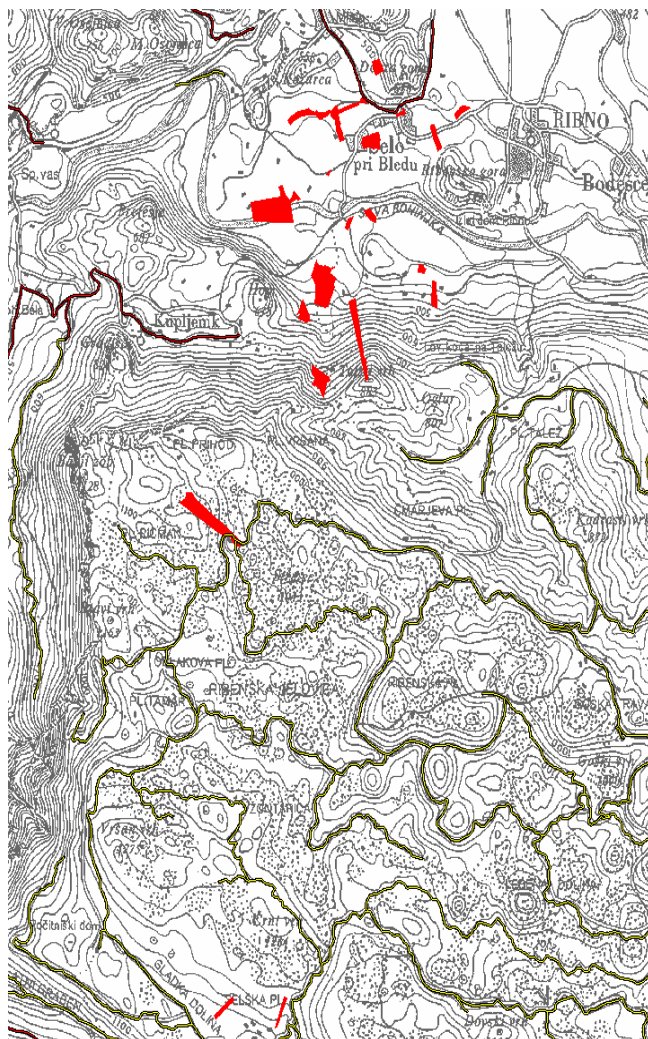
V tem orisu na kratko predstavimo lastnika ter opišemo posestnikovo ožje življenjsko okolje. S tem dobimo vpogled v to, kaj lastniku predstavlja gozd, ali je zainteresiran za delo v gozdu in kakšna je njegova opremljenost in usposobljenost. Ti podatki kažejo na možnosti sodelovanja s posestnikom pri izvajanju nujnih sanitarnih del in nege gozda. Izvemo pa tudi podatke o morebitnih naslednikih in njihovih ambicijah za delo z gozdom. Z orisom pridemo tudi do spoznanj, kaj lahko načrtujemo pri delu z gozdom v prihodnosti, saj spoznamo način življenja posestnika in s tem tudi vidimo, kdaj in koliko časa bo uspel nameniti za delo v gozdu.

Preglednica 3: Predstavitev najpomembnejših podatkov za oris družbenoekonomskega statusa posestnika

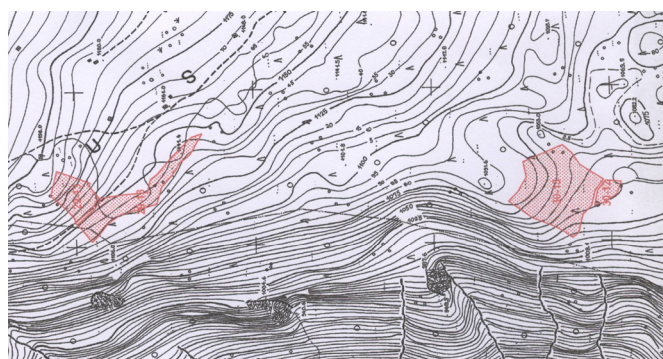
PODATKI	KRALOVA POSEST
Starost posestnika	51 let
Število družinskih članov	4
Starost družinskih članov	Žena 44, hčer 24, sin 26
Izobrazba posestnika	Osnovna šola
Zaposlitev posestnika	Kmetovalec
Stanje stanovanjskega poslopja	Prenovljen
Stanje gospodarskih poslopij	Starejši, vendar obnovljeni
Dopolnilne dejavnosti	Izdelava skodel, strojne usluge, posek lesa
Intenzivnost gospodarjenja z gozdom	Srednja
Namen poseka lesa- domača poraba, prodaja	Vsakoletni posek drv, izvajanje nege, občasna prodaja okroglega lesa in desk
Tip in število motornih žag	Husquarna 254 xp, Husquarna MZ 61
Tip in število drugih gozdarskih strojev	UNIVERZAL 530 DTC, letnik 1999 IMT-539, letnik 1987 IMT-533 letnik 1979 Vitel TAJFUN EGV SI, letnik 2003

7.2.2. Seznam gozdnih parcel

S seznamom gozdnih parcel lastniku včasih predstavimo tudi kakšno parcelo, za katero sam sploh ne ve da obstaja, lahko pa tudi takšne, katere lastnik upravlja, vendar v zemljiški knjigi še ni prepisana nanj. Opazijo se tudi razlike v obstoječih mejah parcel in pa mejah, ki so v zemljiškem katastru. To se lahko zgodi zaradi pomanjkljivega katastra ter zaradi menjav lastnikov v preteklosti brez uradne zaznambe. Zaradi tega je priporočljiva prisotnost lastnika pri izdelavi seznama in pa predvsem grafična predstavitev posesti, s pomočjo katere lastniki lažje ugotovijo pravilnost seznama in tako že na začetku preprečijo morebitne pomote in pomanjkljivost. S prisotnostjo lastnika izločimo tudi travnike ali pa v načrt vključimo morebitne zaraščajoče površine, katerim še ni bila spremenjena namembnost. Parcele, predstavljene na temeljni topografski karti, nam naravo pokažejo, saj je veliko lastnikov, ki imajo svoje parcele tudi v drugih gospodarskih enotah. Lepo se vidi tudi razdrobljenost parcel, saj se parcele nahajajo kar v dveh gospodarskih enotah, GE Jelovica in GE Bohinj, ter v dveh revirjih in sicer Desni breg Save (DBS) in pa Zgornja dolina (ZD). To posest najdemo v osmih oddelkih in kar v desetih gozdnogojitvenih načrtih.

Slika 19: Grafična predstavitev položaja parcel v revirju Desni breg Save

Slika 20: Grafična predstavitev parcel v revirje Zgornja dolina

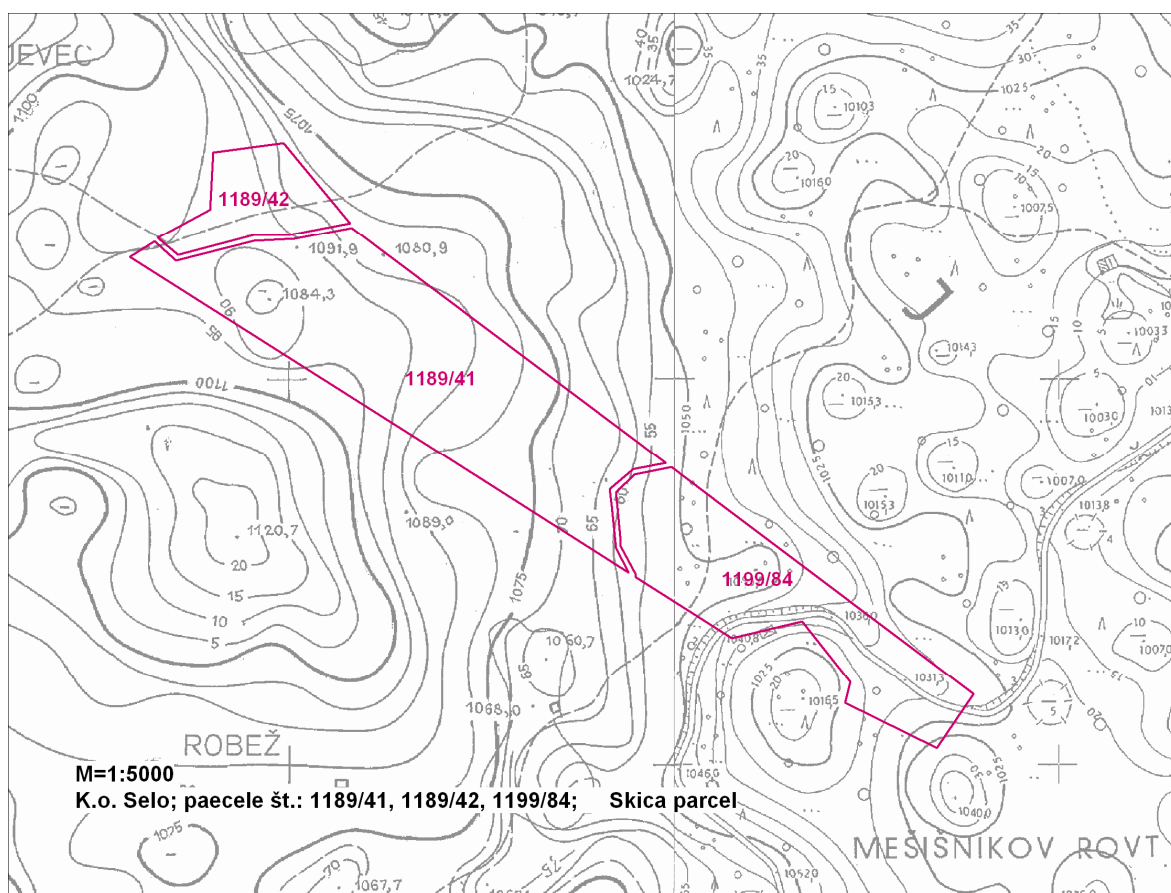
Preglednica 4: Seznam parcel

LEGENDA: DBS-desni breg Save
ZD- zgornja dolina

Revir	Oddelek	Št. parcele	Površina ha
DBS	Travnik	20	0,0725
DBS	Travnik	21	0,0158
DBS	Travnik	21	0,0446
DBS	Travnik	21	0,0332
DBS	Travnik	268/1	0,1464
DBS	Travnik	245/1	0,211
DBS	Travnik	278	0,2181
DBS	Travnik	277	0,2222
DBS	Travnik	266	0,2076
DBS	Travnik	265	0,3229
DBS	Travnik	267	0,4295
DBS	Travnik	317	0,9229
DBS	Travnik	318	0,1343
DBS	Travnik	319	0,2467
DBS	Travnik	316	0,0668
DBS	Travnik	83/1	1,0568
DBS	Travnik	82	0,3784
DBS	Travnik	346	0,0511
DBS	Travnik	338	0,2725
DBS	101	235/1	0,6938
DBS	Travnik	168	0,2929
DBS	Travnik	169	0,2109
DBS	Travnik	142	0,0489
DBS	Travnik	141	0,1409
DBS	Travnik	139	0,15
DBS	Travnik	140	0,3256
DBS	Travnik	415	0,23
DBS	Travnik	415	0,0256
DBS	Travnik	420	0,4597
DBS	Travnik	433/13	0,2951
DBS	473 b	406	1,5142
DBS	473 b	405	1,5929
DBS	473 b	391	0,9558
DBS	473 b	407	1,2726
DBS	473 b	407	0,0218
DBS	473 a	869/1	0,0842
DBS	473 a	871	1,6462
DBS	489	1199/270	0,4345
DBS	489	1189/72	0,608
DBS	Travnik	168	0,2929
DBS	Travnik	337	0,043
DBS	473 a	843	2,2991
DBS	473 a	843	0,003
DBS	475 b	1189/41	2,5414
DBS	475 b	1189/42	0,4604
DBS	475 b	1199/84	1,3651
DBS	Travnik	1059/54	1,2236
DBS	Travnik	1059/55	2,938
DBS	Travnik	1059/63	0,1806
DBS	Travnik	1059/64	0,91
DBS	Travnik	1059/53	0,6332
DBS	499 b	440	0,6937
ZD	29	1196/79	1,1115
ZD	29	1196/80	0,0848
ZD	Travnik	555	0,1134
ZD	30	1080/2	0,3083
ZD	30	1080/2	0,0187
ZD	30	1080/3	0,5386
		VSOTA	31,8162
		Travnik	14,2598
		Gozd	17,5564

7.2.3. Relief, nagibi

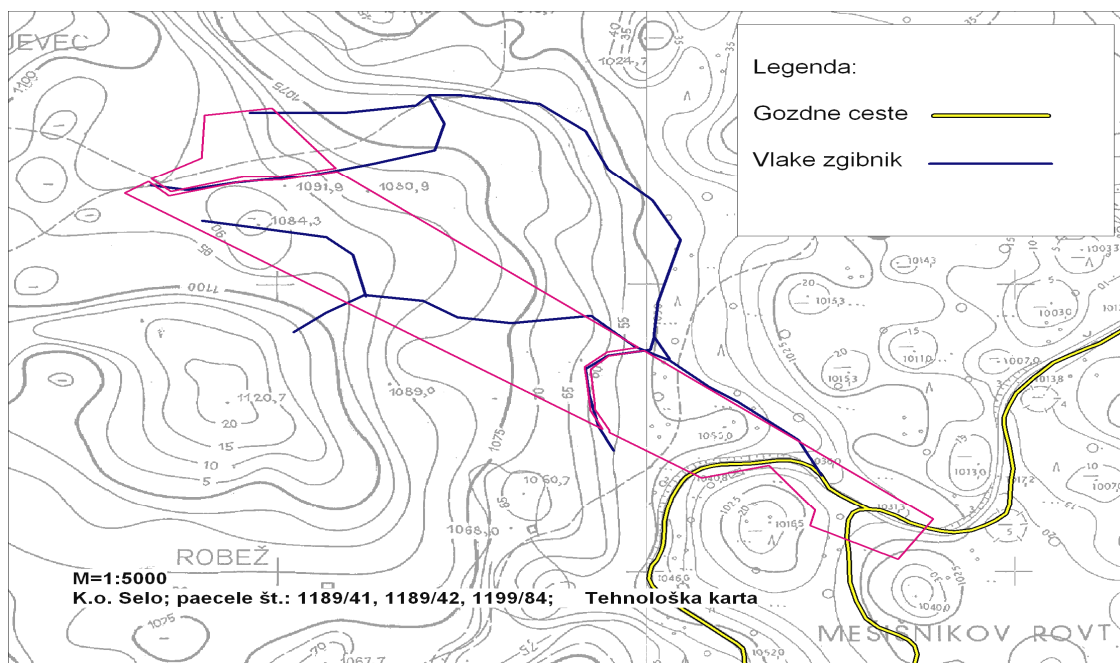
Relief, nagib in nadmorsko višino parcel se najlažje lastniku predstavi na temeljni topografski karti, preko katere s pomočjo programa MapInfo prekrijemo kataster in s pomočjo izohips ocenimo, kje natančno leži določena parcela in kakšne so njene terenske značilnosti. S tem revirni gozdar, še preden gre na teren, pridobi informacijo o terenskih značilnostih in pogojih za trasiranje vlak, oziroma se seznani s pozabljenimi starimi potmi in stezami, ki so vrisane na karti. Zaradi predstavljenega reliefa se vidi tudi, na kakšen način bomo opravili spravilo lesa, predvsem to velja za žičniško spravilo. Vendar se zgodi, da so obstoječe karte tudi pomanjkljive, kot v našem primeru (slika 14), kjer v spodjem delu parcele sploh ni vrisanega križišča gozdnih cest s pripadajočo cesto. To je posledica neažurnosti kart.

7.2.4. Opremljenost s prometnicami, rangiranje po potencialnih načinih spravila

Na kartah se s pomočjo katastra gozdnih cest prikaže gozdne ceste. Dodatno pa se vrišejo obstoječe vlake in pa predvidene vlake. Glede na lastnikovo opremljenost vidimo, ali bo spravilo možno opraviti z njegovo mehanizacijo, ali bo za to potreben najem. Glede na opremljenost lastnika lahko revirni gozdar načrtuje vlake za pravilna sredstva, ki so v posestnikovi lasti, če to dopušča teren. Na ta način se izboljšajo odnosi med lastnikom in revirnim gozdarjem, saj mu le-ta omogoči sodelovanje pri načrtovanju in izvajanju del. Na karti se lahko označijo obstoječe in pa predvidene vlake. Na spodnji karti je opazno, kako so vlake porazdeljene po parceli, pripomniti je le to, da so planirane za zgibnik. Zato bi bilo priporočljivo, da se v načrtih označi primernost vlake za traktor kolesnik, kateri je v lasti posestnika in se mu s tem omogoči, da točno ve, za kateri del gozda bo potreben najem določenega stroja. Načrt se dela predvsem v pomoč lastniku in zato bi morali precej bolj upoštevati njegove želje in pa opremljenost. Za obravnavani primer velja, da so vlake povsem primerne tudi za spravilo s traktorjem kolesnikom s pogonom na vsa štiri kolesa, vendar to v načrtih nikjer ni navedeno. Prikaz dejanskega stanja vlak je skoraj popolno, razen dela, ki je bil planiran za izgradnjo, vendar do nje ni prišlo, v načrtu pa je planirana vlaka vseeno vrisana kot obstoječa.

Obravnavani primer nazorno kaže, da ne moremo prikazati samo vlak v lastnikovih parcelah, ampak moramo dodati tudi vlake, ki potekajo skozi sosednje parcele. Le tako lastniku omogočimo pregled in odločitev o smeri spravila. Negativna lastnost načrtovanja le v okviru posesti je lahko ta, da ne obravnava območja celostno, ampak le po parcelah.

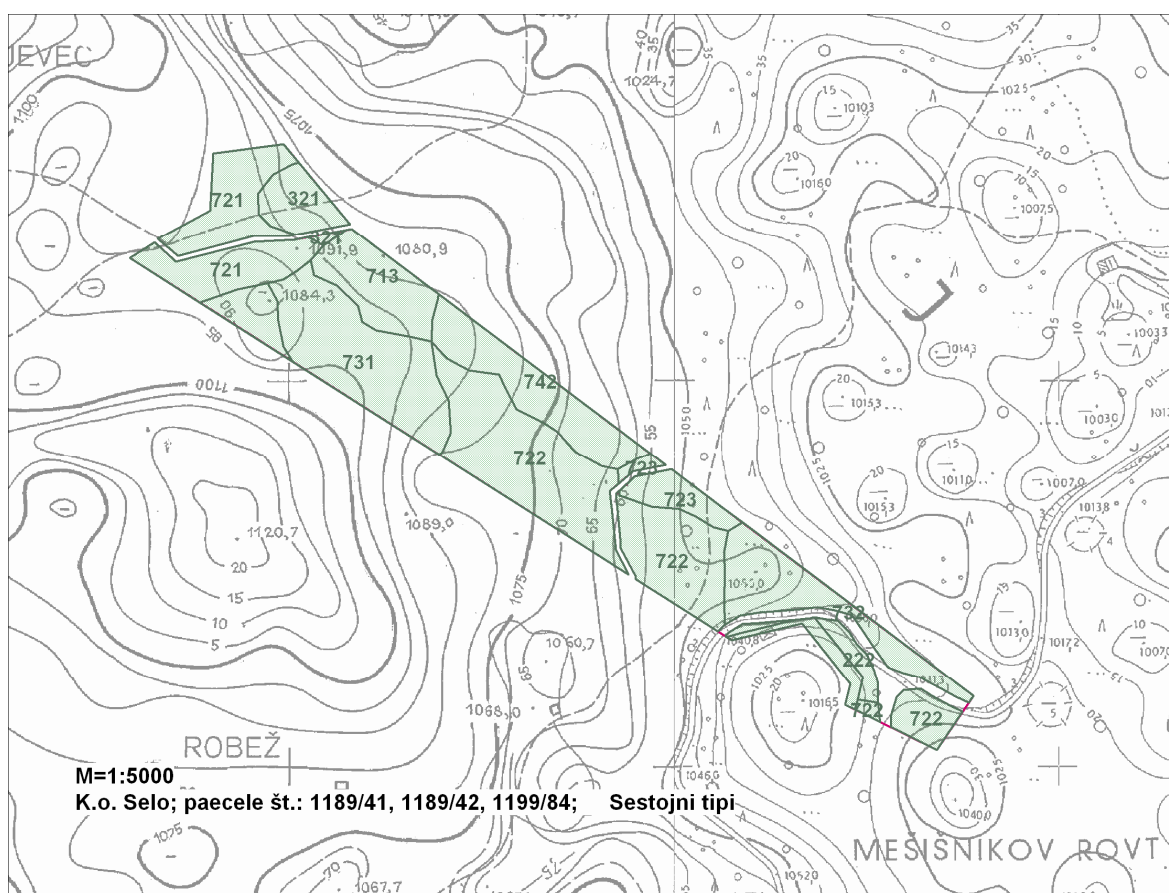

Slika 22: Tehnološka karta z vrisanimi vlakami in gozdnimi cestami

Karta podaja okvirno informacijo o pravih možnostih. Obravnavani primer (slika 22) prikazuje skoraj idealno odprtost z vlakami, vendar to ni pogost primer. Obstajajo tudi parcele, ki so izredno ozke in dolge, ter zaradi terena skoraj nedostopne. Tu bi na primer v poštev prišlo žičniško spravilo, ki pa zaradi majhnosti parcel ni ekonomsko izvedljivo. V tem primeru bi morali razmišljati o povezavi lastnikov ter skupni izvedbi poseka in spravila. Prav s tehnološko karto bi lažje predstavili in utemeljili prednosti skupnega nastopa lastnikov. Revirni gozdar je lahko pobudnik, vendar pa je za tak pristop potreben predvsem skupen interes lastnikov, kar pa so zaenkrat le redki primeri.

7.2.5. Sestojna inventura

S pomočjo že obstoječih podatkov o tipih sestojev, ki so bili pridobljeni z inventuro za pripravo načrta GE, pridobi revirni gozdar dober vpogled v stanje gozdnih sestojev po posameznih parcelah. Gre za pregled stanja in ugotavljanje možnih elementov za bodoče ukrepanje. Sestojna karta je dobra osnova za oblikovanje negovalnih enot. Za izvedbeno načrtovanje je še vedno potreben terenski ogled, ki nam pokaže določene detajle, ki jih na karti sestojnih tipov ni mogoče zaznati. Na podlagi terenskega ogleda dodamo za posestnika pomembne podrobnosti, na primer: kakšna manjša jedra mladja, bolj podrobno se spustimo v vrstno sestavo sestoja, bolj detajlno začrtamo meje sestojev. Kot je prikazano v preglednici 6, lahko lastniku predstavimo vse vrste tipov sestojev za določeno posest in pa njihovo površino. S temi podatki že dobimo okvirno informacijo o stanju gozda.

Slika 23: Sestojni tipi

Pomen sestojne karte je v tem, da:

- s pomočjo razmerja razvojnih faz preverjamo trajnost
- je izhodišče za opredelitev problemov ter strategij
- podlaga za določanje lesne zaloge po sestojih
- podlaga za spremljanje sprememb
- podlaga za določitev negovalnih enot
- lastniku omogoča vpogled v celoto

Preglednica 5: Legenda sestojnih tipov

	Razvojna faza		Mešanost		Zastornost
100	mladovje	10	iglavci nad 90 %	1	gosta, normalna (krošnje se dotikajo)
200	tanjši drogovnjak	20	iglavci 50- 90 %	2	svetla, rahla (krošnje se ne dotikajo niti v vetru)
300	močnejši drogovnjak	30	listavci 50-90 %	3	prostorna, vrzelasta (vrinemo normalno krošnjo)
400	debeljak	40	listavci nad 90 %	4	pretrgana, močno vrzelasta (vrinemo šop krošenj)
500	sestoj v obnovi			5	ostanki sestoja (več kot dve tretjini mladja)
600	Malo površinsko raznomenen sestoj				
700	prebiralni sestoj				
800	dvoslojni				
900	panjevec				
1000	grmičav gozd				
1100	pionirski sestoji				

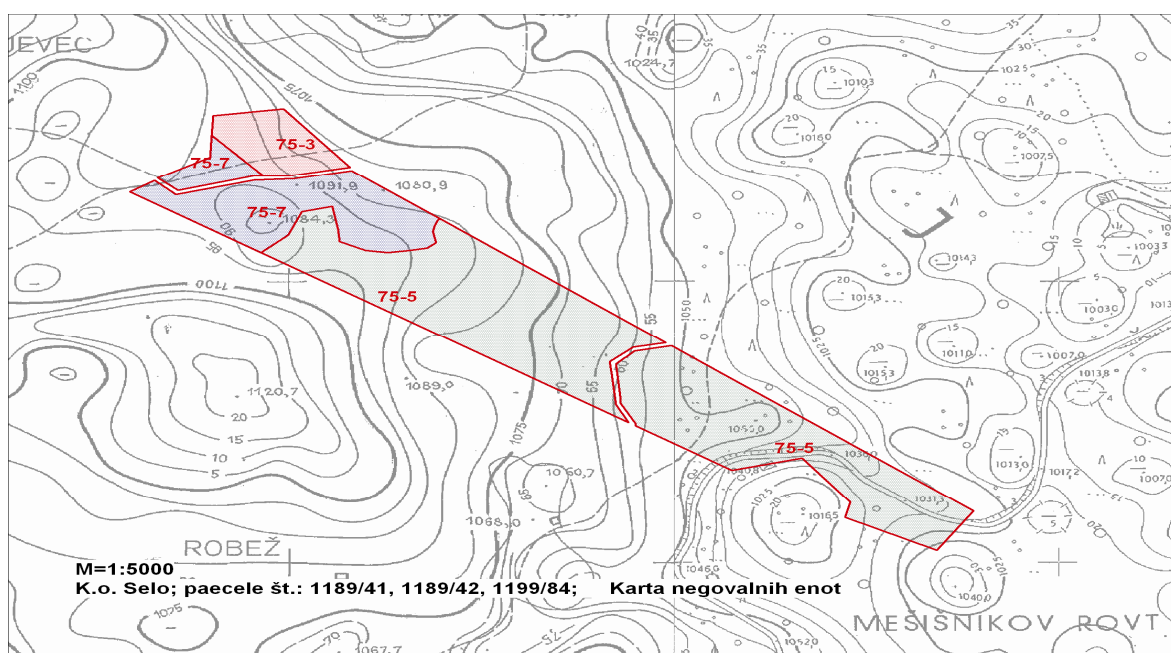
Preglednica 6: Pregled tipov sestojev in njihovih površin za Kralovo posest

[illegible]

7.2.6. Oblikovanje negovalnih enot in vizija dolgoročnega gospodarjenja s posestjo

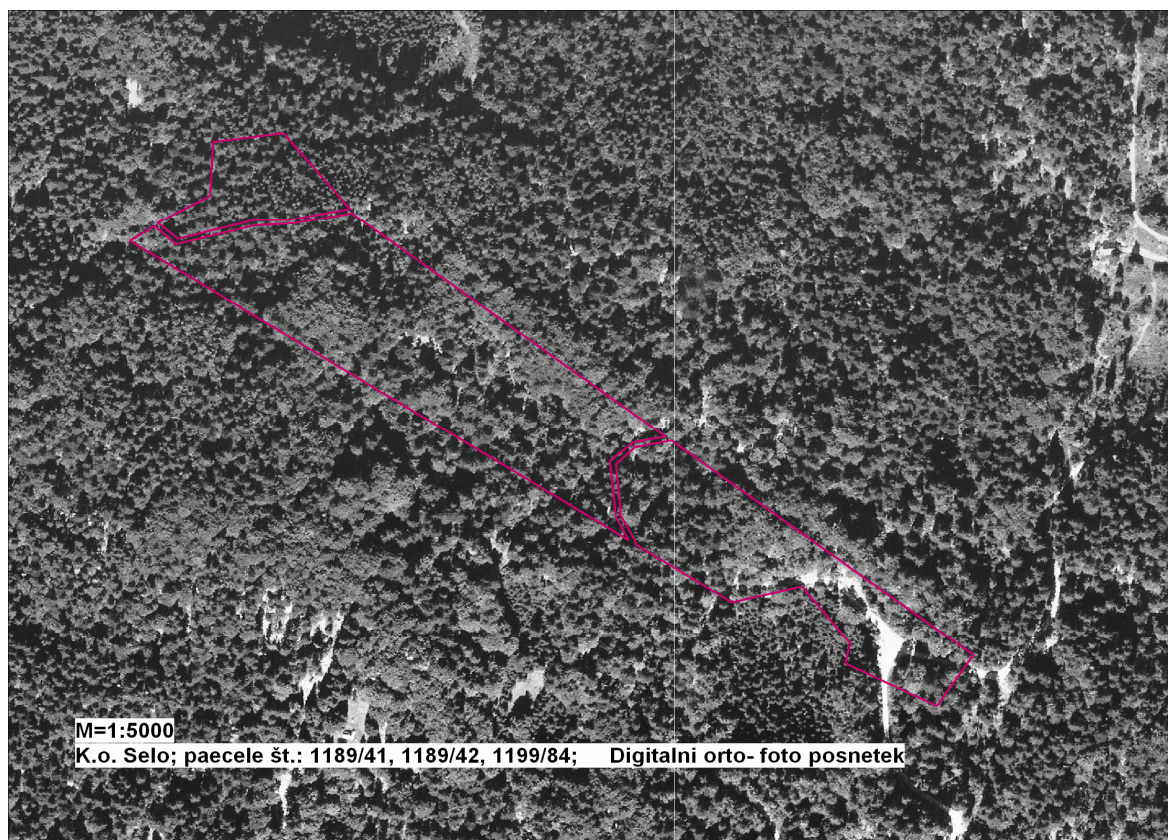
Pri izdelavi posestnega načrta upoštevamo tudi posestnikove želje po podrobnosti obravnavanja posesti, vendar bi se v takem primeru morali posestniki zavedati, da bo za takšne informacije v prihodnosti verjetno potrebno doplačilo. Stopnja podrobnosti je odvisna od stopnje intenzivnosti gospodarjenja. Vendar se tu pojavi vprašanje časa, saj ga zaradi bolj podrobnega dela revirni gozdar porabi veliko več. Ravno tu se je pojavilo tudi vprašanje o delnem plačilu posestnega načrta s strani posestnika, za kar se s poznanjem dobrih lastnosti posestnega načrta tudi dviguje pripravljenost plačila dela stroškov.

Za posest najprej izoblikujemo strategije, iz načrtovalnih enot smernice in iz negovalnih enot potrebne ukrepe za doseg zastavljenih ciljev. Pri oblikovanju negovalnih enot oblikujemo enote glede na stanje gozdnih sestojev, rastišč in želja lastnika in s tem posestniku predstavimo različne negovalne enote in pa njihovo površino.

Slika 24: Negovalne enote

V preglednici 7 je primer dela gojitvenega načrta. Vendar se to nanaša le na nekaj parcel, tako da moramo za celo posest glede na različne tipe rastišč in ciljnih razmerij razvojnih faz določiti skupno strategijo za celo posest. Enako velja tudi za navedeni proizvodno in pomladitveno dobo, katera modelna doba za celo posest je: proizvodna 140 let in pomladitvena 30 let. Navedeno je še stanje gozda, poudarjenost funkcij gozda, prirejeni dolgoročni gozdnogojitveni cilji in pa tehnološki ukrepi. Vse to ne moremo poenotiti za celo posest in moramo navesti za določeno rastišče posebej. Kot nadaljevanje osnovnega dela podrobnega načrta sledi posebni del, v katerem prikažemo negovalne enote, njihovo raznolikost in površino. Tu najprej opišemo stanje enote, nato cilje za to enoto in potrebne ukrepe za doseg zastavljenih ciljev. In prav tu bi morebiti bil potreben podrobnejši in natančnejši opis za posestnika

Slika 25: Orto-foto posnetek

Preglednica 7: Osnovni del podrobnega načrta (Podrobni načrt revirja Desni breg Save -75 b)

GE: 09 Radovljica DBS	gojit. načrtov. enota: 475 b
ledinsko ime: Osojnica	površina: 34,7 ha
sestavil: B. Soklič	datum: november 2001 pregledal:.
♦ OSNOVE GR:GR (številka in poimenovanje): 0901 MOZAIK TIPIČNIH JE-BU GOZDOV IN SMREČJA (AFp, BP) razmerje raz faz: ml. 6 %, ml. dg. 5 %, st.dg. 11 %, db. 15 %, poml. 7 %, mrs. 56 % ciljno r. raz faz: 11 % 12 % 12 % 43 % 22 % razmerje dr vrst : sm. 71 %, je. 16 %, bu. 11 %, pl. l. 2 % ciljno razmerje drevesnih vrst z obliko mešanosti: sm 57 % (gnz, šp), je 18 % (ps,šop), bu 23 % (sk,šp), ja 2 % (šop,sk), ciljni sortiment: smreka -F, jelka, javor, bukev -Ž I proizvodna doba: 140 let, pomladitvena doba: 30 let vrsta obratovanja: SPG ciljna popr. LZ: 395 m3/ha ciljna LZ pred začetkom pomlajevanja: 740 m3/ha.	
♦ STANJE GOZDA. Rastišče: nad. višina: 1000- 1040m lega: V in SV geol podlaga in tla: rendzine, rjava tla in skale gozdne združbe: <i>Abieti- Fagetum prealpino-dinaricum, Anemone- Fagetum,</i> Sestoj: Opis in razmerje raz faz: mladje redko z zadovoljivo zasnovo 8 %, gošča slabo negovana z boljšo zasnovo 3 %, letvenjak z odlično zasnovo, lepo negovan 8 %, mlajši debeljak 2 %, MRS-mestoma precej posekan 79 % Ohranjenost,zasnova, negovanost: Sestoji dobro ohranjeni razen ob vlakah, zasnova povprečna, negovanost mlajših sestojev nadpovprečna.Pomlajanje,vrsta in obseg poškodb: pomlajevanje poteka zelo dobro, zaraščeni roti so se že preoblikovali v sestoje SKF: biotopska.	
♦ PIREJENI DOLGOROČNI GOZDNOGOJITVENI CILJ Poudarjenost okoljetvornih, socialnih in proizvodnih funkcij: 231 Zgradba sestojev: malo površinsko raznodobno, delno enodobno; proiz sposobnost rastišč: 8 m3/ha Drevesne vrste in oblika mešanosti: bukev - sestojno, skupinsko; smreka - sestojno, skupinsko; jelka - šopasto, posamično; javor - posamično Ciljni sortimenti ali debelina po dr vrstah: iglavci - ŽI, ŽII listavci - L ŽI, ŽII, drva	
♦ GOZDNO GOJITVENI IN TEHNOLOŠKI UKREPI - dokončati zastavljeno nego v letvenjakih - začeti z nego v mladju in gošči - ohranjati lesno zalogo v sestojih, ki so bili v preteklem obdobju posekani - pričeti s gospodarjenjem v delih odseka, kjer so sestoji prepuščeni naravi - vzdrževati sistem vlak, ki je v odseku nadpovprečen	

Preglednica 8: Posebni del podrobnega načrta (Podrobni načrt revirja Desni breg Save -75 b)

ŠT. NEG. ENO.	S C U	Opis stanja Cilji Ukrepi	načrt ukrepov	realizacija
P= 0,33 ha	S	Letvenjak bukev 90 %, smreka 10 %, zasnova dobra, sestoj nenegovan zaradi velike gostote stegnjenih osebkov smreka, prisotnih veliko lokov		
75/3	C	Drogovnjak bukve 70 %, smreke 30 %		
	U	Prvo redčenje, odstranitev lokov		
P= 1,37 ha	S	Malo površinsko raznodobni sestoji. Bukev 60 %, smreka 30 %, jelka 20 %, sestoji v katerih ni bilo večjega gospodarjenja, razen ob vlakah, zasnova dobra, stanje dobro		
75/5	C	Malo površinsko raznodobni sestoji Mešanost smreka 50 %, bukev 40 %, jelka 10 %		
	U	Svetlitveno redčenje, sečnjo bukve, ki se je v zadnjih leti puščala, sekali so se v glavnem iglavci		
P= 0,94 ha	S	Malo površinsko raznodobni sestoji, dobro ohranjeni, zasnova odlična, nepoškodovani Smreka 70 %, Bukve 30 %		
75/7	C	Malo površinsko raznodobni sestoji. omogočiti nasemenitev in ohranjanje izbrancev		
	U	Svetlitveno in izbiralno redčenje		

Lastniki prisostvujejo pri oblikovanju dolgoročnih ciljev, saj se lahko močno razlikujejo od navedenih za gospodarske razrede. Razlike lahko nastanejo zaradi specifičnih zahtev lastnikov. Pri kratkoročnih ciljih in ukrepih pa bi morali tudi upoštevati želje lastnikov, kajti če oni ne pokažejo zanimanja, potem tudi zapisano ne bo uresničeno. Revirni gozdar postavi strokovne okvire, lastnik pa glede na razpoložljivi čas, denar in potrebe po lesu vpliva na pripravo načrta.

Seveda se tudi tu v ciljih lahko pojavijo različna mnenja, na primer o drevesni sestavi, pospeševanju listavcev in kvaliteti sortimentov. Pravzaprav gre tu za dogovor med lastnikom in gozdarjem in odločitve so lahko tudi kompromis. Pri vsem tem pa se pojavi vprašanje trajnosti - kako jo zagotoviti, ali jo je sploh mogoče zagotoviti glede na velikost posesti, ali nam omogoča stalen donos ali le občasnega. Tu je treba vprašati tudi lastnika po njegovih željah in pa o dosedanjem delu z gozdom.

Preglednica 9: Pregled površin sestojev po sestojnih tipih

	MLADJE	LETVENJAK	ST, DROG.	ML. DEB.	ST. DEB.	MPR. SESTOJ	POMLAJENEC	VAROVALNI	NEGOZD
Površina (ha)	0,34	0,04	0,15	1,82	0,08	1,11	0,31	0,3	0,3
	0,14	0,61	0,08	0,07	1,3	0,31			0,74
	0,14	0,33		2,8		0,54			
		0,05				0,39			
		0,26				0,13			
						0,81			
						1,37			
						0,39			
						0,46			
						2,54			
VSOTA	0,62	1,29	0,23	4,69	1,38	8,05	0,31	0,3	1,04
%	3	7	1	26	8	45	2	2	6

Pri oblikovanju negovalnih enot in viziji dolgoročnega gospodarjenja s posestjo so pomemben del tudi funkcije gozda. Funkcije prikažemo s karto funkcij, s katero lastniku najlažje predstavimo morebitne omejitve gospodarjenja in pa površino, na kateri se nahaja (območje ali točka). Na primer v primeru habitata divjega petelina je za določeno obdobje v letu prepovedano izvajanje sečnje in spravila. Take omejitve moramo tudi upoštevati pri dolgoročnem gospodarjenju in predvsem seznaniti lastnika z njimi, mu predstaviti vlogo te funkcije in pa predpisane ukrepe za pospeševanje funkcije.

7.2.7 Ekonomska presoja gospodarjenja z gozdno posestjo

Ekonomske presoje načrtovanega gospodarjenja z gozdovi so lahko različne (Papler – Lampe in sod., 2004):

- pri okvirni ekonomski presoji potrebujemo oceno kvalitete lesa, odkupne cene in stroške poseka ter spravila. Pri okularni oceni kvalitete lesa ocenjujemo napake in napadenost z boleznimi, pri odkupnih cenah cene Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov, za izračun stroškov poseka in spravila pa okvirne normative za obravnavane parcele.
- pri natančnejšem ekonomskem izračunu pa ugotavljamo čisti donos posameznega posestnika. Tu imamo obračun lesa po odkazilu, upoštevanje dejanskega pravičnega sredstva in pravične razdalje in upoštevanje lastnega dela posestnika ter strošek morebitnih najetih izvajalcev.

Pri ekonomski presoji se mora lastnik odločiti, katera dela bo posestnik opravljal sam, s svojimi stroji in za katera dela bo potreboval najem. Pri tem delu mu revirni gozdar lahko pomaga le do te mere, da mu prikaže izbor več izvajalcev. Za katerega se bo odločil, pa je stvar lastnika samega. Revirni gozdar ne sme favorizirati enega izvajalca ali kupca lesa, temveč mora lastniku podati vse možnosti. Tako velja tudi za cene lesa in storitev. Na internetu so dostopne na straneh Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov, ter na drugih straneh kupcev lesa in izvajalcev del v gozdu. Pri oblikovanju ekonomske presoje revirni gozdar uporabi določen cenik le zaradi izračuna in ne zaradi dejanskega odkupa.

Z ekonomsko presojjo se posestniku pokaže, koliko je vredno njegovo lastno delo v gozdu, koliko ga bo stal najem stroja in delavcev in koliko je sploh vreden posekan les. Ko vse to združi, lahko prikaže čisti donos od lesa in pa stroške, ki nastanejo ob poseku in spravilu tega lesa. V ločenem izračunu lahko prikaže posek, spravilo in prodajo lesa brez udeležbe posestnika in pa z njegovo udeležbo pri teh delih.

Posebej se prikažejo tudi načrtovana gojitvena dela, v katerih navedemo ukrep, površino, ponovitve, normativ, stimulacije, subvencije in vrednost del. Vse to lahko na koncu združimo in prikažemo prihodke iz poseka lesa in subvencij, strošek vlaganja v izgradnjo

vlak in izvajanje nege, ter tako na koncu dobimo čisti donos. Donos pa lahko ponovno prikažemo v dveh različicah:

- v prvi prikažemo, kakšen je, če vsa dela opravlja lastnik sam
- v drugi pa, kakšen je, če dela opravijo najeti izvajalci.

V sklopu ekonomske presoje se lahko prikažejo tudi vrednosti gozdov, posebno če je lastnik izrazil željo, da bo v prihodnosti prodajal ali kupoval gozd. V primeru prodaje mu ta prikazana vrednost da nek okvir, da pozna vsaj okvirno vrednost svojega gozda. V primeru nakupa pa glede na lastnosti in ocenjeno vrednost svojega gozda sklepa o vrednosti gozda, ki ga namerava dokupiti.

Pojavijo pa se tudi dileme o tem, kako določiti sortimentacijo kakovosti. Ali naj se ekonomska ocena naredi pred ali po odkazilu, kakšne so cene dela in kateri cenik uporabiti? Ekonomska presoja je pomembna za presojo alternativ. Lastniku predstavi stroške storitev, cene lesa, vrednost njegovega dela in možnosti pridobitve subvencij. Presoja lastniku prikaže možnosti, odločitev o tem, kako in kdaj bo izvedel posek, spravilo in prodajo lesa pa je še vedno odločitev lastnika samega.

7.2.8 Spremljava izvedbe načrtovanih del

V načrtu je na koncu priporočljivo pripraviti preglednico, v katero si lastnik sam za svoje potrebe zapisuje, kdaj je izvedel kakšno delo, koliko lesa je posekal, kakšne kvalitete in vse to primerja z načrtovani deli. Takšno preglednico kasneje lahko koristno uporabimo pri obnovi načrta in pri presoji pravilnosti načrtovanih ukrepov. S tem se lastnik zaveda, da direktno sodeluje pri izdelavi načrta in ko sam vpisuje svoje opravljeno delo, tudi neko samonadzorovanje. V izdelanih podrobnih načrtih so sicer zapisani cilji in ukrepi, vendar se velikokrat naredi, da lastnik z njimi ni seznanjen in so napisani zgolj zato, da so. Takšni načrti ne koristijo nikomur, saj se lastnik kljub napisanim načrtom lahko odloči povsem drugače in zato bi bilo smiselno večje vključevanje lastnika pri načrtovanju. S tem lastnik lahko izrazi želje, katere gozdar poskuša uresničiti, oziroma v nasprotnem primeru mu gozdar poskuša z utemeljenimi razlogi priporočiti pravilno odločitev. Le tako lahko pridemo do želenih rezultatov.

8. RAZPRAVA IN ZAKLJUČKI

Sedanja praksa izvedbenega načrtovanja se izvaja za oddelek, oziroma za odsek. To je smiselno v kompleksih državnih gozdov in velike zasebne gozdne posesti. V oddelkih, kjer pa se pojavlja razdrobljena gozdna posest, pa bi posamezni lastnik lahko prejel le del izvedbenega načrta. V takšnih razmerah bi bilo smotrno združevanje lastnikov in izdelava izvedbenega načrta za skupino posestnikov. V primeru dovolj velike posesti, pa bi bila posest primer prostorski okvir za pripravo izvedbenega načrta. Posestni načrt se od gojitvenega načrta razlikuje v tem, da celovito obravnava gospodarjenje z gozdno posestjo, stanje, cilje in ukrepe za doseg teh ciljev.

Še vedno ni pojasnjeno, za katere lastnike naj bi se posestni načrti delali, v kakšni obliki, koliko, če sploh kaj, naj bi za tak načrt lastniki plačali. Glede na rezultate ankete se večje zanimanje za izdelavo posestnega načrta pojavi z lastniki s posestjo nad 15 ha gozda, na taki površini lahko že pričakujemo nek stalen donos iz gozda, za katerega potrebujemo načrtovanje. Vendar te meje ne smemo sami določiti, pomemben je zlasti interes lastnika za takšen načrt.

Pripravljenosti prispevanja dela stroškov za izdelavo posestnega načrta ne bi smeli zanemariti in več delati z lastniki, ki so izrazili zanimanje za posestni načrt. Pri delu s takimi lastniki lahko računamo na dober odziv in velik odstotek opravljenih načrtovanih del. To pa ob današnji realizaciji načrtovanih gojitvenih del v gozdu ne bi smelo ostati zanemarjeno.

Zasebna posest v Sloveniji je silno raznovrstna. Opisana posest je nazoren primer razdrobljene posesti, za katero lahko rečemo, da je načrtovanje precej bolj kompleksno kot v primeru celkov. Pri razdrobljeni posesti sta dve možnosti obravnavanja posesti. Lahko poskusimo združiti posestnike, ki so si sosedji in tako načrtovati za večjo površino skupaj. Ta primer bi bil z vidika sečnje, spravila in izdelave prometnic najboljši, vendar je tako združevanje težko organizirati in ponavadi zaradi različnih interesov lastnikov skoraj nemogoče izpeljati. Sledi individualno obravnavanje posestnikov, ki pa je zamudno in kompleksno, saj se obravnavajo le posamične parcele, ki so ponavadi še majhne in za katere je težko načrtovati. Pri individualni obravnavi lažje in bolje prisluhnemo in

upoštevamo želje posestnika in prav tak pristop bi zagotovo pripeljal do boljšega odstotka izvedenih negovalnih in varstvenih del, ki je trenutno zelo nizek.

Z izdelavo posestnih načrtov bi marsikateremu lastniku izboljšali pregled nad parcelami, spravnimi možnostmi, potrebnimi negovalnimi in varstvenimi deli, stanjem gozda, potrebnimi ukrepi za zastavljene cilje. Računalniška tehnologija olajša takšno predstavitev posesti. Velik del lastnikov sedaj sploh ni seznanjen z obstoječimi načrti, ki zadevajo njihovo posest. Ta problem bi se z posestnimi načrti v veliki meri popravil in načrtovanje ne bi bilo več le obveznost, temveč izziv.

Naloga je pokazala, da so posestni načrti aktualni. Na ta način lastniku približamo njegove obveznosti do svojega gozda, izboljšamo sodelovanje med lastnikom in revirnim gozdarjem, izboljšamo poznavanje posesti, lastniku predstavimo dejansko stanje in njegove možnosti za izboljšanje kakovosti njegovega gozda. Velik problem se pojavi s količino dodatnega dela za revirne gozdarje in s tem povezanih stroškov. Anketa je pokazala, da bi zainteresirani lastniki bili pripravljeni prispevati del stroškov. Morebitna uveljavitev izdelave posestnih načrtov bi morda morala biti povezana s kritjem dela stroškov za posestni načrt in s tem bi se načrti izdelovali le za zainteresirane lastnike. Ti lastniki, ki bi se odločili za izdelavo takega načrta, bi verjetno v veliki meri opravljali načrtovana dela.

9. POVZETEK

Načrt za gozdno posest je pripomoček, ki lastniku podrobno predstavi njegovo posest, stanje in ukrepe za doseganje zastavljenih ciljev. V tej nalogi smo najprej s pomočjo izvedene ankete analizirali poznavanje pojma posestni načrt, zanimanje lastnikov za izdelavo načrta ter pripravljenost prispevanja dela stroškov za njegovo izdelavo. V drugem delu pa smo predstavili sestavne dele posestnega načrta na primeru Kralove posesti.

Glavna naloga te diplome ni bila izdelava posestnega načrta, ampak samo po delih načrta predstaviti in analizirati posebnosti, zanimivosti in slabosti posestnega načrta. Pokazalo se je, da je še veliko nerešenih problemov. Najbolj pereči so, za katere lastnike naj se izdelujejo posestni načrti, ali naj za izdelavo le-tega kaj prispevajo, ali naj bo vsebina predpisana, ali odvisna od revirnega gozdarja in lastnikov želja. Ugotovili smo, da zanimanje za izdelavo posestnega načrta narašča z večanjem posesti. To zanimanje postane opazno večje pri posesti nad petnajst hektarjev in ta velikost je s strani gozdarjev tudi še sprejemljiva, saj na manjših posestih težko gospodarimo trajnostno. Zanimiva je tudi ugotovitev, da med lastniki obstaja pripravljenost prispevanja dela stroškov za izdelavo načrta, ta odstotek pa se občutno poveča, če lastniku predstavimo pojem posestni načrt, njegovo vsebino in pa pridobljene prednosti ob izdelavi načrta. Anketa je pokazala slabo poznavanje tega pojma in zato bi gozdarji morali delati na boljši obveščenosti lastnikov o možnostih participacije pri izdelavi načrtov.

Na primeru Kralove posesti se je pokazalo, da so v podrobnih načrtih sicer zapisani ukrepi in cilji, vendar ti niso bili predstavljeni lastniku, z njimi ni bil seznanjen in pri njihovi določitvi ni sodeloval. To pa kaže na to, da taki načrti nimajo svoje prave vrednosti. Posestni načrt izdeluje revirni gozdar dela v sodelovanju z lastnikom, skupaj določita ukrepe ter cilje. Tak način načrtovanja bi povečal izvedbo načrtovanih ukrepov in mnogim lastnikom bolje predstavil njihovo posest. Pojavili pa bi se tudi problemi, predvsem pri razdrobljeni posesti, za katero težko izdelujemo načrte in bi morali razmišljati o združevanju lastnikov in pa pri časovni obremenitvi revirnih gozdarjev zaradi povečane izdelave posestnih načrtov.

Posestni načrt ima svoje prednosti in nekatere slabosti. Za vse lastnike in pa za vse tipe posesti ni izvedljiv, niti ne potreben, perspektivno pa lahko prispeva k večji uporabnosti gozdarskega načrtovanja in boljši izvedbi načrtovanih ukrepov.

10. VIRI

Beguš J. 2005. Uvajanje participacijskih pristopov pri delu Zavoda za gozdove Slovenije z zasebnimi lastniki gozdov V: Prihodnost gospodarjenja z zasebnimi gozdovi v Sloveniji. (Strokovna in znanstvena dela, 123). Ljubljana, Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire: 269-284

Bončina A. Ficko A. Kotnik T. 2004. Zasnova participativnega načrtovanja. Gozdarski vestnik 62, 2: 85-95

Bončina A. 2004 Gozdnogospodarsko načrtovanje: predavanja Visokošolskemu strokovnemu študiju Gozdarstva in obnovljivih gozdnih virov v študijskem letu 2003/2004. Ljubljana, Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire. (neobjavljeno)

Ficko A., Poljanec A., Bončina A. 2005. Presoja možnosti vključevanja načrta za gozdno posest v zasnovo gozdarskega načrtovanja. V: Prihodnost gospodarjenja z zasebnimi gozdovi v Sloveniji. 23 gozdarski študijski dnevi. Ljubljana, Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire: 119-137

Gozdnogospodarski načrt gozdnogospodarskega območja Bled (1991-2000). 1992. Bled, GG Bled: 200 str

Lastniki gozdov 2005. Ljubljana, Zavod za gozdove Slovenije (9.6.2005)
<http://www.gov.si/zgs/lastniki.htm> (5.8.2005)

Medved M. 2003. Posestne razmere in pridobivanje lesa v zasebnih gozdovih. Gozdarski vestnik 61, 9: 347 – 359.

Mertelj J., Papler – Lampe V., Poljanec A. 2005. Analiza posestnega stanja in predlogi za učinkovitejše zagotavljanje načrtovanih ukrepov v zasebnih gozdovih na gozdnogospodarskem območju Bled: V: Prihodnost gospodarjenja z zasebnimi gozdovi v Sloveniji. (Strokovna in znanstvena dela, 123). Ljubljana, Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire: 149-168

Mori J. 2005. Nove priložnosti za lastnike gozdov pod evropskimi zvezdami. V: Prihodnost gospodarjenja z zasebnimi gozdovi v Sloveniji. (Strokovna in znanstvena dela, 123). Ljubljana, Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire: 10-11

Papler – Lampe V., Ficko A., Poljanec A., Jerovšek K., Čadež P. 2004. Načrt za gozdno posest – možnost participacije gozdnih posestnikov. V: Participacija v gozdarskem načrtovanju (Strokovna in znanstvena dela, 119). Ljubljana, Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire: 105-117

Območni načrt Bled 2003. Gozdnogospodarski načrt gozdnogospodarskega območja Bled (2001-2010). Ljubljana, Zavod za Gozdove Slovenije

Poljanec K. 2004. Problematika gospodarjenja z zasebnimi gozdovi v GGO Bled: pripraviška strokovna naloga. Bled, Zavod za gozdove Slovenije Območna enota Bled: 14 (Tipkopis)

Pregl D. 2001. Načrt za Kasjakovo gozdno posest: diplomsko delo. Ljubljana, samozaložba: 40. str.

Podrobni načrti revirja Desni breg Save Bohinjke: Oddelkov 101 A, B, V –Dobra gora, 99 A-Dvoršec, 73 A, B –Tolsti vrh, 49 – Selska planina, 75 B –Baba. Bled, Zavod za gozdove Slovenije, Krajevna enota Jelovica

Podrobni načrti revirja Bohinj - Zgornja dolina: Oddelkov 29-Globoka konta, 30-Za robom-Kavca-Močilo. Bled, Zavod za gozdove Slovenije, Krajevna enota Bohinj

Pravilnik o gozdnogospodarskih in gozdnogojitvenih načrtih. Uradni list RS, št. 5/98

Šubic F. 2002 Gozdnogospodarski načrt za Novakovo gozdno posest: diplomsko delo. Ljubljana, samozaložba: 68. str.

Zakon o gozdovih. Uradni list RS, št. 30/93, 13/98, 56/99, 67/02, 110/02

11. PRILOGE

Priloga A

Anketni vprašalnik za zasebne lastnike - 2004

ID:

Prošnja za sodelovanje

Zavod za Gozdove Slovenije izdeluje raziskovalno nalogo »Gospodarjenje z zasebnimi gozdovi v gozdnogospodarskem območju Bled«, katere glavni namen je proučiti možnosti za izboljšanje gospodarjenja z zasebnimi gozdovi. Sestavni del naloge je analiza stanja in vzrokov za slabšo izkoriščenost proizvodnih potencialov gozdov v zasebni lasti. Z odgovori na vprašalnik nam boste pomagali razjasniti potrebe lastnikov gozdov do gozda in pričakovanja do javne gozdarske službe. Vprašalnik smo razdelili omejenemu, naključno izbranemu številu lastnikov gozdov. Zato je za raziskavo **pomemben vsak izpolnjen vprašalnik**. Anketa je anonimna, pridobljeni podatki se uporabljajo izključno za potrebe te raziskave. Prosimo vas, da vprašalnik izpolnite in nam ga vrnete.

ANKETNI VPRAŠALNIK ZA ZASEBNE LASTNIKE GOZDOV – 2004

1. Uvrstitev gospodinjstva v socialno - ekonomski tip:

(obkrožite socialno - ekonomski tip v obeh kolonah)

Čista kmetija	1	Nihče od aktivnih članov (15-65 let) jedra gospodinjstva ni ali vsaj dolgoročno ne bo zaposlen izven kmetije
Mešana kmetija	2	Različne kombinacije zaposlitev aktivnih članov na in izven kmetije
Ostarela kmetijska posest	3	Vsi člani kmečkega gospodinjstva so starejši od 65 let (nekmečka ostarela gospodinjstva štejemo pod točko 4)
Nekmetijska posest	4	Člani gospodinjstva se ne ukvarjajo s kmetovanjem

2. Ali je dejanski gospodar (član gospodinjstva, ki dela in gospodari z gozdom) isti kot zemljiško knjižni lastnik:

1- da 2 - ne

3. Starost anketiranca: _____ let

4. Spol anketiranca:

1 - moški 2 - ženski

5. Izobrazba anketiranca:

1 - nepopolna osnovna šola	4 - poklicna šola
2 - dokončana osnovna šola	5 - srednja šola
3 - nedokončana srednja ali poklicna šola	6 - višja šola
	7 - univerza

6. Površina celotnega posestva: _____, _____ ha, od tega je gozda _____, _____ ha

7. Ali je vaša gozdna posest:

1- v enem kosu
2- v dveh kosih
3- v treh ali več kosih

8. Koliko lesa v povprečju posekate v svojem gozdu: _____ m³/leto
(vpišite povprečje za zadnjih deset let)

9. Ali menite, da s svojim gozdom optimalno gospodarite?

- 1 – da
- 2 – lahko bi sekal več
- 3 – moral bi sekati manj

10. Kako realizirate različna dela v svojem gozdu:

(vrednosti v % - vsota deležev v vsaki vrstici je 100 %)

Delo opravi:	Sami	Izvajalska podjetja	Medsosedska pomoč ali sosedje	Nič ne delamo
1-Sečnja				
2-Spravilo				
3-Prevoz				
4-Nega				

11. Ali opravljate dela tudi v tujem gozdu:

- 1 – da
- 2 – ne

12. Ali poznate svoje gozdne parcele in njihove meje?

- 1 – da
- 2 – deloma
- 3 – ne

13. Ekonomska odvisnost od gozda:

- 1 – redni letni dohodek
 - 2 – dodaten vir ob večjih investicijah
 - 3 – domača poraba (drva, les za ostrešje...)
 - 4 – ni ekonomske odvisnosti
- (A – spomin na prednike, B – statusni simbol, C – oddih in rekreacija, D – breme)

14. Promet z gozdom:

- 1- gozd bi kupil
- 2- gozd bi obdržal
- 3- gozd bi prodal

15. Kakšno se vam zdi delo v gozdu?

Vrsta dela	Posek in spravilo lesa	Nega
Nearno		
Prijetno		
Fizično zahtevno		
Strokovno zahtevno		

16. Ali poznate pojem posestni načrt?

- 1 – da
- 2 – ne

17. Ali menite, da bi vam tak načrt koristil pri gospodarjenju z gozdom?

- 1 – da
- 2 – ne

18. Bi bili za izdelavo takega načrta pripravljeni prispevati del stroškov?

- 1 – da
- 2 – ne

19. Za kakšen namen bi se bili pripravljeni povezovati z drugimi lastniki:

Način povezovanja	Da	Ne
Medsebojno sodelovanje pri sečnji in spravilu	1	2
Medsebojno sodelovanje pri negi gozda	1	2
Posredovanje informacij o tržišču z lesom	1	2
Skupno nastopanje na trgu	1	2
Izobraževanje in strokovne ekskurzije	1	2
Drugo:	1	2
V povezovanju ne vidim nobene koristi	1	2

20. Ali poznate Zavod za gozdove Slovenije?

1 – da 2 – ne

21. Katere funkcije opravlja Zavod za gozdove Slovenije?

22. Ali poznate svojega revirnega gozdarja?

1 – da 2 - ne

(navedite ime) _____

23. Ali veste kje je sedež (pisarna) revirnega gozdarja:

1 - da 2 - ne

24. Ste zadovoljni s sodelovanjem z gozdarji, predvsem z revirnim gozdarjem:

1 - zelo nezadovoljen(a)	3 - zadovoljen(a)
2 - nezadovoljen(a)	4 - zelo zadovoljen(a)
	5 - tega ne znam oceniti

25. Ali veste, da se negovalna in varstvena dela v gozdu subvencionirajo v višini od 5000 do 16000 SIT/dan?

1 – da 2 – ne

26. Ali imate pravico sodelovati pri pripravi in v postopku sprejemanja različnih načrtov:

- 1 - imam pravico sodelovati v postopku sprejemanja gozdnogospodarskih in lovskogojitvenih načrtov ter pri pripravi gozdnogojitvenih načrtov
- 2 - nimam pravice sodelovati pri pripravi in v postopku sprejemanja različnih načrtov
- 3 - ne vem

27. Ste se že kdaj udeležili javne razgrnitve gozdnogospodarskega načrta za gospodarsko enoto, kjer imate gozd, ali sodelovali na javni obravnavi:

1 – da 2 – ne

Hvala za pomoč in sodelovanje!